

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

התובעים:

1. לשכת עורכי הדין בישראל
 2. אלדד ארגוב
- באמצעות עוה"ד אסף פוזנר ואתי ליבמן עפאים

נגד

הנתבעים:

1. המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ
 2. לבנת פורן
 3. דני רחימי
 4. לבנת פורן אחזקות בע"מ
- באמצעות עוה"ד צבי אגמון, אילת גולומב-פלנר ויונתן קהת

פסק דין

עניינה של תביעה זו, היא הסגת גבול מקצוע עריכת הדין, על ידי הנתבעים או מי מהם, בין היתר בניגוד להוראות סעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 (להלן: "החוק").

הצדדים להליך

1. התביעה הוגשה על ידי התובעת 1, לשכת עורכי הדין בישראל ("הלשכה"), המופקדת על החובה לשקוד "על רמתו וטוהרו של מקצוע עריכת הדין", כלשון סעיף 1 לחוק, ומכוח מעמדה כנאמן לצורך הגשמת תכלית זו (בג"ץ 2832/96 בנאי נ' המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין, פ"ד נ(2) 582, 591-592; ראו גם בת"א (מחוזי י-ם) 4033/02 לשכת עורכי הדין בישראל נ' אלבז-רביבו (פורסם בנבו, 13.11.05) (להלן: "הלכת פיצוי נמורץ"). הלשכה טוענת כי הנתבעים מסיגים את תחום מקצוע עריכת הדין ובכך מסבים נזק לעורכי הדין ולציבור הנוזק לשירותיהם.

התובע 2, אלדד ארגוב, הינו עורך דין העוסק ומייצג בין היתר בתחומי הנוזקין, הביטוח והביטוח לאומי.

הנתבעת 1, המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ (להלן: "המרכז"), היא חברה העוסקת במתן שירותים שונים, מסייעת ללקוחותיה, תמורת תשלום, לממש את ההטבות והזכויות הרפואיות, הביטוחיות והפיננסיות המגיעות להם על פי חוק, שלטענת התובעים המדובר בשירותים משפטיים.

הנתבעת 2, הגב' לבנת פורן (להלן: "פורן"), היא המנהלת של המרכז.

1 מתוך 40

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

הנתבעים 3 ו-4, דני רחימי ולבנת פורן אחזקות בע"מ, הינם בעלי המניות במרכז. הנתבע 3 בעל 253 מניות רגילות, והנתבעת 4, בעלת 722 מניות רגילות.

תמצית טענות התובעים

2. לטענת התובעים, הנתבעים פועלים בניגוד לחוק וכללי לשכת עורכי הדין. לטענתם, המרכז במסגרת פעילותיו מספק ייעוץ באשר לטיב הזכויות להם זכאים הנפגעים, מסייע בהכנת תביעות וערעורים, פונה בשם הנפגעים (מייצגם) לצורך מיצוי זכויותיהם בגופים של המוסד לביטוח לאומי, קצין התגמולים, מס הכנסה וחברות הביטוח.

לטענת התובעים, הנתבעים מצהירים כי במידה ומתעוררת בעיה, יועץ המרכז יוכל להפנות את הנפגע לעורך דין, ומציינים כי עובדים עמו עורכי דין מן השורה הראשונה ובכך פועל בניגוד לכלל 11ב(א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 (להלן: "כללי האתיקה").

הנתבעים צרפו לכתב תביעתם פרסומים שונים אשר ניתן לטענתם, ללמוד מהם ולו באופן חלקי על טיב פעולות המרכז, היקף פעילותו ורווחיו. לטענת התובעים, מהפרסומים השונים ניתן ללמוד שהמרכז לא עוזר רק במילוי טפסים, אלא מיעץ ללקוחותיו בעניין הזכויות המגיעות להן, אותן לא הכירו קודם לכן. כמו כן, המרכז מספק ייעוץ בשאלות משפטיות כגון: מתי אירוע לב יוכר כתאונת עבודה, ייעוץ משפטי הנוגע לשאלות קשר סיבתי וסבירות ואף מכריע בשאלה איזו תביעה יש להגיש בכל מקרה ומקרה שמובא בפניו, כך לדוגמא, האם להגיש בקשה לקביעת נכות מעבודה או בקשה לקצבת נכות כללית.

הנתבעים צרפו לתביעתם מכתבי תודה והערכה מלקוחות המרכז, מהם ניתן ללמוד לטענתם, שהמרכז עוסק בין היתר, בפניה לוועדות ערר במסגרת המוסד לביטוח לאומי ומיעץ גם לגבי תוכן הכרעת המל"ל.

גם מהסכם השירות שצורף לכתב התביעה, ניתן ללמוד לטענת התובעים, על פעולות המרכז כאמור לעיל.

לטענת התובעים, סכום שכר הטרחה שהמרכז גובה מלקוחותיו, הינו מקביל לנהוג בקרב עורכי הדין, ומשקף אף הוא את היקף הייצוג שהמרכז מספק ללקוחותיו הדומה לחיקף הייצוג הניתן על ידי עורך הדין באותם עניינים.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

לטענת התובעים, על אף הניסוחים "הזהירים והחמקמקים" במסמכיו והניסיון לטשטש את טיב פעילותו, הרי שבפועל עוסק המרכז בייצוג משפטי, מסייע בעריכת מסמכים משפטיים ואף מייצג ונותן חוות דעת משפטיות.

לטענת התובעים, הנתבעים פועלים בניגוד להוראות סעיף 386 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (להלן: "חוק הביטוח הלאומי"), באשר לייצוג לקוחות בפניי המוסד לביטוח לאומי. בדומה לכך, פועלים הנתבעים בניגוד לאמור בסעיף 23(א) לחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980, ובניגוד לסעיף 15 לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970.

לטענת התובעים, פעולותיהם של הנתבעים הן פעולות המסיגות את גבול מקצוע עריכת הדין באופן מובהק, כמו כן, בפעולותיהם, הנתבעים מפרים חובה חקוקה של חוק לשכת עורכי הדין.

זאת ועוד, לטענת התובעים הנתבעים במעשיהם פועלים בניגוד לחוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999, ובניגוד לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981. התובעים טוענים כנגד הנתבעים טענות נוספות מסוג רשלנות, עשיית עושר ולא במשפט וביצוע עוולה על פי החלטה שנקבעה בע"א 140/53 אדמה חברה בינלאומית בישראל בע"מ נ' לוי, פ"ד ט(2) 1666 (להלן: "הלכת אדמה").

תמצית טענות הנתבעים

3. בבסיס גרסת הנתבעים, נמצאת הטענה לפיה עיסוקו של המרכז מצוי בתחום הרפואי ובתחום הבירוקרטי בלבד והוא אינו נותן שירות משפטי מכל סוג שהוא. לטענתם, פעילותו של המרכז הינה לסייע לאנשים בעלי בעיות רפואיות להציג את מצבם הרפואי בפני גופים שונים תוך היעזרות ברופאים מומחים.

סיוע כזה, לטענת הנתבעים, אינו כרוך בייצוג או בחיווי דעה משפטית, אינו כרוך בייצוג משפטי, בעריכת מסמכים בעלי אופי משפטי או בביצוע פעולה בשם אדם אחר בפני גופים שרק עורכי דין מורשים לפנות אליהם.

לטענת הנתבעים, השאלות העומדות בבסיס הליך זה כבר הוכרעו בפרשת פיצוי נמרץ חנ"ל, והמרכז התווה את פעילותו בהתאם להלכת פיצוי נמרץ, ועל כן אין לחידרש להן בשנית.

לטענת הנתבעים, המסקנה העולה מהלכת פיצוי נמרץ היא, כי לא ניתן להגביל אדם, לרבות תאגיד מלתת סיוע בירוקרטי-אדמיניסטרטיבי למי שמעוניינים בכך לצורך פנייה לרשויות ולגופים שונים ולא ניתן למנוע מאדם לבחור באופן חופשי גורם שיסייע לו בביצוע פעולות בירוקרטיות

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

ואדמיניסטרטיביות מול הרשויות.

כן טוענים הנתבעים כי התובעים בתביעתם מבקשים לפגוע בחופש העיסוק באופן בלתי מידתי ולמנוע את פעילותו החוקית של המרכז. לטענתם, יש לפרש את הוראות ייחוד המקצוע לאורה של הזכות החוקתית מכוח חוק יסוד: חופש העיסוק, התשנ"ד-1994 (להלן: "חוק יסוד חופש העיסוק").

זאת ועוד, הנתבעים טוענים כי חירותו של אדם להסתייע באחר לצורך ביצוע פעולות שונות, הינה זכות חוקתית הנובעת אף מחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, התשנ"ב-1992 (להלן: "חוק יסוד כבוד האדם וחירותו") שלאורה יש לפרש את הוראות ייחוד המקצוע ולהימנע מפגיעה בלתי מידתית בחירותו של אדם לבחור עם מי להתקשר ובמי להסתייע לצורך ביצוע פעולות שונות.

לטענת הנתבעים, על המוסד לביטוח לאומי מוטלת החובה לאפשר לפונים אליו לקבל את הזכויות הסוציאליות שמגיעות להם, בהליך פשוט ויעיל. בכדי להגשים מטרה זו, המוסד לביטוח לאומי מעמיד מידע לרשות הציבור הכולל הסבר אודות אופן הפנייה אליו באופן עצמאי. היות ופנייה למוסד לביטוח לאומי כרוכה בעיסוק בירוקראטי אשר מבוטחים רבים מתקשים בו, הם מסתייעים באחר לצורך כך, על אף שהמדובר בפעולות שהם יכולים לבצע בעצמם.

לטענת הנתבעים, מטרתו של המרכז להעניק את אותו שירות רפואי וסיוע בירוקראטי-פרוצדוראלי אליו נזקקים הפונים. מגמתו של המרכז היא לסייע בידי הפונים להצטייד בחומר רפואי רלוונטי שיקל עליהם להציג את מצבם הרפואי באופן מדויק, בהיר ומהימן ולאפשר למוסדות המדינה להעניק לפונים אליהם טיפול טוב ויעיל יותר.

הנתבעים טוענים, כי פעילותו האדמיניסטרטיבית של המרכז נטולת שיקול דעת רחב ואינה כוללת ייעוץ בבחירת מסלול הפנייה לביטוח לאומי. נותני השרות במרכז אינם צריכים להפעיל שיקול דעת ממשי ולייעץ ללקוחות האם לפנות למסלול של "נכות כללית" או למסלול של "פגיעה בעבודה" או לכל מסלול אחר.

לנוכח האמור, הנתבעים טוענים כי אינם משיגים את גבול מקצוע עריכת הדין.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

דיון

4. במהלך הדיונים העידו לפניי מטעם התובעים, החוקר מר רוברט יוסף, ומטעם הנתבעים, הגב' לבנת פורן, פרופ' מרדכי רביד, הגב' גיתית שלומי שחף, עו"ד חיים שמחה שפיגל. בהמשך אנתח את עיקר עדויותיהם.

תחילה נדון בהיקף ייחוד המקצוע ולאחר מכן נבחן האם יש בפעולות המרכז כדי להפר בדרך כלשהי את הוראות סעיף 20 לחוק.

היקף ייחוד פעולות המקצוע בחוק לשכת עורכי הדין

5. סעיף 20 לחוק, קובע:

"20. ייחוד פעולות המקצוע

הפעולות המנויות להלן, לא יעשה אותן דרך עיסוק, או בתמורה אף שלא דרך עיסוק, אלא עורך דין; ואלה הפעולות:

(1) ייצוג אדם אחר וכל טיעון ופעולה אחרת בשמו לפני בתי משפט,

בתי דין, בוררים וגופים ואנשים בעלי סמכות שיפוטית או מעין

שיפוטית;

(2) ...

(3) עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי בשביל אדם אחר, לרבות ייצוג

אדם אחר במשא ומתן משפטי לקראת עריכת מסמך כזה;

(4) ייעוץ וחיווי דעת משפטיים" (ההדגשות אינן במקור- י.ש.).

מקריאת הוראות החוק עולה, שהייחוד מתמקד בשאלת הייצוג. כאשר אדם אינו עוסק בענייניו שלו, הוא עלול להימצא בניגוד עניינים. אדם כזה חייב חובת נאמנות. ואכן, הנאמנות היא נשמת אפו של מקצוע עריכת הדין. "היחס שבין עורך-דין ללקוחו מיוסד על אמון בלי מצרים. הלקוח הוא לרוב הדיוט בענייני המקצוע, והוא סומך על עורך-הדין כי יילחם לו באמונה וכי יגן על זכויותיו במיטב כשרונו ויכולתו" (עמ"מ 9/55 עו"ד פלוני נ' יו"ר וחברי המועצה המשפטית, פ"ד י" 1720, 1730; על"ע 8856/00 נסאסרה נ' לשכת עורכי הדין של מדינת ישראל - הועד המרכזי, דינים עליון ס 515, בסימן 29; בג"ץ 4495/99 הסנגורית הציבורית המחוזית נ' ועדת הערר לפי סעיף 12(ד) לחוק הסניגוריה הציבורית, תשנ"ו-1995, פ"ד נג(5) 625, 631-632).

בעניין פיצוי נמרץ נקבע, בין היתר, כדלקמן:

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

"אחת הדרכים להבטיח שמירה על אותה נאמנות היא ייחוד המקצוע. בדרך זו ניתן לכבול את כל העוסקים במקצוע במסגרת נוקשה של כללים כחלק ממשטר פנימי המבטיח את האינטרס של הלקוח. חלק מההוראות ההולכות בכיוון זה מצויות בחוק לשכת עורכי הדין עצמו, חלקן מעוגנות בכללי האתיקה וחלקן - בהוראות דין נוספות. מודל זה, כדרך להגנה על הצרכן, אינו מחויב המציאות. תתכן הגנה על הצרכן או הלקוח על ידי קביעת כללים גורפים, ללא רישוי. אלא שהחוק העדיף דרישת הכשרה מסוימת כתנאי לכניסה לתחום העיסוק, תוך יצירת משטר נוקשה יחסית בתחום הרישוי" (שם, פסקה 13).

ובהמשך:

"היקף האיסור שמשורטט בסעיף 20 הוא רחב ביותר. ברם עיקרון ברור אחד עולה ממנו. האיסור מוטל על ייצוג או פעולה אחרת 'בשם אדם אחר' או 'בשביל אדם אחר'. לאדם הזקוק למסמך מותר לערוך את המסמך בכוחות עצמו. מותר לו גם להופיע לבדו בפני כל רשות מנהלית. החוק אינו מתיימר, וגם לא יכול היה להתיימר, לחייב כל אדם להיזקק לשירותי עורך דין לשם ייצוג או לשם ביצוע פעולה אחרת מול הרשות. מכאן שזכותו של כל אדם לדבר בשם עצמו לא נפגמת. ההגבלה הוטלה רק על הייצוג או הפעולה 'בשם' (שם, פסקה 15).

כן נאמר בפרשת פיצוי נמרץ כי הגבלה על עצם היכולת לבא "לדבר בשביל עצמך" או "לפעול בשמך שלך", היא הגבלה לא חוקתית, שכן יש בה פגיעה ישירה בכשרות המשפטית של אדם ובאוטונומיה שלו. עם זאת, חוק לשכת עורכי הדין מגביל את הכשרות של האדם באופן עקיף. הוא מונע ממנו לבחור לו ייצוג כרצונו. לכאורה, אדם יכול לפעול בשם עצמו, אך הוא אינו יכול לבקש אחר לפעול בשמו או לייצגו בתחום הייחוד, אלא אם כן אותו אחר הוא עורך דין.

6. התייחסו בין "פעולה בשם" ו"ייצוג שלי" לבין ייצוג עצמי אינו פשוט. ההנחה היא שמטרתו של חוק לשכת עורכי הדין היא להגן על הציבור הרחב ולא לפגוע בזכויות כמו חופש העיסוק או הכשרות לבחור מייצג. הגנה רחבה מזו עלולה להתבטל על פי חוק יסוד: חופש העיסוק (בג"ץ 1030/99 ח"כ חיים אורון נ' יו"ר הכנסת, תק-על 12002 (1) 839) או בשל פגיעה בכבוד המובטח בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. היקף הפרשנות צריך, אם כן, לבטא את זכות האדם לאוטונומיה ולהימנע מפגיעה מיותרת בה.

איסור הייצוג חל רק כלפי הגופים המנויים בחוק. לגבי יתר הגופים קיימת רשות פניה באמצעות נציג שאינו עורך דין, ובלבד שאותו נציג אינו מבצע פעולות מהותיות אחרות האסורות בחוק, והן חיזוי דעה משפטית או עריכת מסמך בעל אופי משפטי. היתר זה נובע מכך שכל מה שלא נאסר בתחום המותר, נופל בגדר כשרותו של כל אדם – של המייצג מכוח חופש העיסוק ושל המיוצג מכוח הזכות לאוטונומיה בבחירת השלוחים.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

בעניין פיצוי נמרץ הובאו מספר דוגמאות לפעולות מותרות אשר אינן פוגעות בייחוד המקצוע:

"... התרגום של שיח בין הפונה לרשות לבין הרשות, קריאת המסמך עבור אדם אחר, או ליווי כדי לסייע בידו לקבל החלטות. פעולות אלה אינן בבחינת ייצוג או פעולה בשם. הן חסרות המימד המרכזי של השליחות, והוא החיוב או הזיכוי במקומו של אחר. פעולות אלה גם אינן יכולות להיחשב לחיווי דעה משפטית, אף על פי שלעיתים לתרגומם של מונחים יכולה להיות משמעות משפטית. באותו האופן, העמדת מידע לרשות לקוחות בתחומי הרפואה, הביטוח והמסים, לשם מימוש הזכויות הרפואיות, הביטוחיות והפיננסיות של ניזוקים הוא כשלעצמו אינו בבחינת ייצוג ואף אינו מהווה חיווי דעה בשאלות משפטיות. אמנם, כל עבודת הכנה הנוגעת לאיסוף עובדות או עריכת חומר כרוכה בשיקול דעת, אך לא כל הפעלה של שיקול דעת היא בבחינת חיווי דעה בשאלות משפטיות, גם אם ההכנה היא לצורך הכרעה משפטית.

פעולות שיש בהן מרכיב מרכזי של פעולה בשם אחר, אך אינן נעשות 'מולי' הגוף המנהלי, יותרו בדרך כלל, ובלבד שאין בהן עריכת מסמך בעל אופי משפטי או חיווי דעה. על כן, סיוע לאדם בכתובת מכתב או בהצגת דרישה, למשל משום שאותו אדם אינו שולט ברזי השפה, אינו פסול, אם המכתב עצמו נחתם על ידי הפונה עצמו ונשלח במישרין על ידו" (שם, פסקאות 18-19) (הדגשות אינן במקור - י.ש).

נוסיף לדברים אלה, שבמקרים בהם אדם חותם בעצמו על מסמך שנערך על ידי אחר, מעורר הדבר קושי באכיפת החוק, גם אם מדובר במסמך משפטי מובהק. נוהג הוא שמסמך המהווה כתב-בידין שנערך על ידי עו"ד נרשם בשוליו: "נוסח בעזרת עו"ד פלוני...", לעיתים נעשה הדבר בשלב ראשוני של כתב הגנה וכיו"ב, על מנת לחסוך בהוצאות.

רשויות רבות, כמו גם המוסד לביטוח לאומי, מאפשרים לפנות אליהם באופן ישיר ללא גורם מתווך וזאת באמצעות מילוי טפסים בעלי ניסוח אחיד. בכך מאפשרים לפונים לייצג את עצמם. בהלכת פיצוי נמרץ נקבע כי מילוי טופס כזה "אינו בבחינת עריכת מסמך".

עוד נקבע שם כי "אין לשלול מאדם יכולת זו רק בשל מגבלות שפה, כושר הבנה או כושר החלטה הכרוך במילוי הטופס. יתר על כן, יש בטופס גם הרשאה מכללא על ידי 'רשות מרשויות המדינה' לבצע פעולה כזו, ככל שהטופס הוא טופס של רשות כזו (השוו: British Leyland v. Armstrong, [1986] 1 AC 577) (שם, פסקה 20).

הלכת פיצוי נמרץ אכן מהווה אבן בוחן בענייננו, אך לא רק. במסגרת דיוננו, עלינו לבחון האם לקו הנתבעים במקרה הספציפי שבנדון, באחת מן הפעילויות המייחדות את מקצוע עריכת הדין או שמא נושקות הן את תחומי עיסוקיו הייחודיים של המקצוע אך אינם מסיגים גבולו.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

מה בין זכויות משפטיות לזכויות רפואיות?

7. אברהם אבן שושן מגדיר את המילה "זכות" באופן הבא: "זכות- רשות, תוקף חוקי לקנין דבר או לעשות דבר מה" (ראו: אברהם אבן שושן כרך שני 671 (1977)).

חיים ה' כהן מציין בספרו כי המטרה של הנורמות המחייבות הינה, להעניק זכויות ולהטיל חובות. "ייתא אשר יהא מקורן של נורמות מחייבות- החוק, הדין או הצדק- טיבן הוא הענקת זכויות והטלת חובות" (חיים ה' כהן המשפט 512 (התשנ"ב)) (להלן: "חיים כהן").

באשר לשאלה מהי זכות, מציין חיים כהן: "זכות הוגדרה, כאינטרס אשר המשפט מכיר בו ומגן עליו.... וכשם שהזכות יוצרת חובה, כן החובה יוצרת זכות- היא זכותו של בעל הזכות (הזכאי) שזכותו תקוים" (שם).

מכאן, כי הזכות הוגדרה במהותה ברובד משפטי, המדובר בתוקף חוקי או אינטרס שהמשפט מכיר בו ומגן עליו. לכל זכות יש מושא: הזכות לחיים, לקניין, למוניטין או לכל אינטרס מוגן אחר, ואין אדם 'זכאי' על דרך סתם.

8. חוק הביטוח הלאומי נועד להבטיח זכויות חברתיות וסוציאליות. המוסד לביטוח לאומי חנו הגוף האמון על הוצאתה לפועל של המדיניות הסוציאלית בישראל. ככה, מופקד בידי המוסד ביצוען של הזכויות החברתיות והסוציאליות, בדרך של תשלום קצבאות וגמלאות לזכאים, לפי קריטריונים המוסדרים בחוק ובתקנות השונות.

החוק מאפשר למבוטחים לממש את זכויותיהם החברתיות והכלכליות, שהן זכויות משפטיות במהותן, וזאת בין היתר על ידי קבלת קצבאות שונות והכל כפי שמעוגן בחוקים השונים: חוק הנכים, חוק הביטוח הלאומי.

לא מצאתי הגדרה או יישום למונח "זכויות רפואיות", ולא נהיר לי מה פירוש מטבע לשון זה, בו נוקטים הנתבעים שלא בהקשר לחוק זכויות החולה התשנ"ו – 1996.

האם קיימת "רשות" רפואית או האם ניתן לומר שיש "תוקף חוקי" רפואי? באיזה חוק מוענקת זכות רפואית? ומה טיבה של אותה זכות?

כאמור, בעיני החוקים השונים מעניקים זכויות חברתיות, סוציאליות כלכליות שהינן כולן זכויות משפטיות ולא רפואיות.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

לפיכך, אין להיתפס למונח "זכויות רפואיות" כמאובחן מ"זכויות משפטיות". המדובר ביעוץ, סיוע וייצוג של אנשים שבקורות אירוע חברתי, סוציאלי או כלכלי, מעוניינים לממש את זכויותיהם על פי החוק או על פי פוליסת הביטוח ועל כן אלו זכויות משפטיות לכל דבר ועניין.

9. חוק הביטוח הלאומי הינו אחד החוקים המורכבים והדינמיים ביותר בישראל. מאז נחקק, תוקן מספר רב של פעמים, חלק מהתיקונים הינם תיקונים ארוכים ופרטניים לסעיפים המקוריים של החוק. אם לוקחים בחשבון גם את התקנות והצווים, הנספחים אליו, נמצא, כי זהו חוק מורכב ביותר. המוסד לביטוח לאומי עושה אומנם מיטב יכולתו כדי להסביר את עיקרי החוק לציבור המבוטחים, אולם, מורכבותו של החוק דורשת מהמבוטחים להתמודד עם סעיפים רבים, ולא רק, אלא גם עם פסיקה ענפה הן של בתי הדין והטריבונלים העוסקים בכך.

המחוקק שהיה ער למורכבותו של החוק, קבע בסעיף 397 (א) לחוק הביטוח הלאומי כדלקמן:

"השר, בהסכמת שר המשפטים.... יתקין תקנות בדבר מתן סיוע משפטי לכל מבקש, שאינו חבר- בני- אדם, בהליכים בבית הדין לעבודה שהמוסד הוא צד להם, בעניינים הנובעים מחוק זה או מכל חיקוק אחר שהמוסד משלם תשלומים על פיו, למעט הליכים שענינם תביעה לתשלום דמי ביטוח או תביעה נגד מעביד....
(ב) הסיוע המשפטי יינתן באמצעות לשכות הסיוע המשפטי הפועלות לפי חוק הסיוע המשפטי, תשל"ב-1972...." (הדגשות אינן במקור- י.ש.).

המחוקק בעצמו מביע דעתו לעזור למבוטחים בנבכי החוק. עזרה זו, על פי המחוקק צריכה להינתן על ידי גורמים משפטיים הבקיאיים בחוק, בתקנות ובפסיקה ולא על ידי אדם אחר, מוכשר ככל שיהיה.

תקנות הביטוח הלאומי (סיוע משפטי), התשל"ח-1978, מגדירות בסעיף 1 "שירות משפטי" באופן הבא:

"סיוע משפטי בהליכים בבית הדין לעבודה שהמוסד הוא צד בהם, בעניינים הנובעים מהחוק או מכל חיקוק אחר שהמוסד משלם תשלומים על פיו...."

סעיף 5 לתקנות הנ"ל, קובע:

"השירות המשפטי שיינתן על פי תקנות אלה יכלול-
(1) ייעוץ משפטי ועריכת מסמכים משפטיים;
(2) ייצוג בפני בית דין לעבודה...."

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

10. נמצאו למדים שחרף העובדה שהמוסדות השונים, ביניהם הביטוח הלאומי, מאפשרים לכל דכפין לפנות אליהם ללא גורם מתווך, המציאות היא שאנשים רבים נזקקים לעזרה בפנייתם. המחוקק שהיה ער לכך, הביע דעתו בחוק ובתקנות, ואיפשר מחד גיסא לכל אחד גישה קלה ופשוטה למוסדות, ומאידך גיסא מצא דרך לשמור על האינטרסים והזכויות השונים של המבוטחים בעת פנייתם, וזאת באמצעות לשכות הסיוע המשפטי.

העובדה שיש צורך בשירות משפטי, שיינתן דווקא על ידי עורכי דין בעת הפנייה למוסדות, מעידה אף היא שהמדובר במימוש זכויות משפטיות וכי יש צורך לגלות בקיאות בחוקים, בתקנות ובפסיקה השונה בפנייה לגופים אלה, במיוחד בשאלות מורכבות ובעלות השלכה רב-תחומית.

זאת ועוד, אם נפנה לבדוק את אשר מתרחש מעבר לים, נמצא כי באנגליה לדוגמה, פועלים מרכזי ייעוץ לאזרח (citizens advice bureaux) ברמה מקומית ובמימון ציבורי, והם מעניקים שרות בעניינים משפטיים וכספיים שונים באמצעות יועצים שעברו הכשרה מתאימה בתחומים הרלוונטיים. הם מקבלים פנייה, נותנים יעוץ ראשוני, מסייעים במו"מ, כותבים מכתבים בשם הפונה, מסייעים במילוי טפסים ומייצגים בפני טריבונלים ואף בבתי משפט (ראו באתר: http://www.adviceguide.org.uk/england/about_this_site.htm).

מכל מקום, מדובר בגוף הממומן מכספי ציבור שעובדיו עברו הכשרה, שלא כמו במקרה שלפנינו בו מדובר בגוף כלכלי עסקי שפועל ללא הכשרה וללא פיקוח.

דוגמה נוספת, חקיקה משנת 2000 הקימה בניו-זילנד רשות לסיוע משפטי, המעניקה יעוץ וייצוג משפטי למיעוטי יכולת באמצעות גורמים פרטיים בתחומי משפט שונים. רוב נותני השירות הם עורכי דין, אולם החקיקה מכירה בקריטריונים שעל פיהם יכולים גם מי שאינם עו"ד לתת סיוע משפטי (ראו: באתר: www.justice.govt.nz; לחוק-עצמו-ראו: www.legislation.govt.nz/act/public/2000/0042/latest/DLM71807.html) (כן ראו: נטע זיו "מי הזיז את הגלימה שלי: על הסגת גבול מקצוע עריכת הדין" מחקרי משפט כד (2) 439 (2008)).

זאת בדומה לחוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972 המאפשר גם הוא סיוע משפטי למיעוטי יכולת והכל בפיקוח המדינה.

ייצוג אדם אחר וכל טיעון ופעולה אחרת בשמו, עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי בשביל אדם אחר, ייעוץ וחיווי דעת משפטיים.

11. האיסורים הקבועים בסעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין, נועדו בראש ובראשונה להגן על ציבור הלקוחות שזקוק ליד מכוונת בעת מימוש זכויותיו על פי חוק. המחוקק הביע דעתו

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

כי טוב יעשה מי שזקוק לממש זכויותיו אם יפנה לעורך דין, אשר מחד גיסא- בקיא בחוקים סוציאליים, פיסיקליים ואחרים, ומאידך גיסא- נתון לשיפוט משמעותי ולכללי אתיקה אשר יגנו עליו מפני פגיעה אפשרית בו. ולחסרי יכולת ליטול ייצוג על ידי עו"ד בתשלום, מפנה המחוקק את המבוטחים למצער ללשכות הסיוע המשפטי לצורך מימוש זכויותיהם המשפטיות.

סיוע ללקוחות במילוי טפסים וברור זכויות- בחינת פעולות הנתבעים

12. בהסכם למתן שירות עליו מחתים המרכז את לקוחותיו, אמנם מצויין במפורש כי "השירות אינו כולל ייצוג בוועדה, ייעוץ או ייצוג משפטי", אולם, כידוע, על בית המשפט לבחון את מהות ההסכם, ולא את ה"קנקן", שהרי אף לדברי הנתבעים הם פועלים במתווה הלכת פיצוי נמרץ.

המרכז מצייד את לקוחותיו בטפסים, אשר באמצעותם מוגשות תביעות בשם למוסד לביטוח לאומי, למשרד הביטחון ולמס הכנסה. טפסים אלה נערכו על ידי הגופים אליהם פונים. עיון בטפסים אלה מלמד כי מילוי טופס עבור לקוח אינה פעולה המהווה "עריכת מסמך בעל אופי משפטי". כל שעל הפונה לעשות הוא למלא את הפרטים העובדתיים. מדובר במילוי טכני של פרטים עובדתיים ברובריקות מוגדרות מראש.

עם זאת, בעת מילוי אותם טפסים המרכז נאלץ להכריע בשאלה משפטית איזו בקשה להגיש למוסד לביטוח לאומי. כך לדוגמא, האם לקביעת נכות מעבודה או האם לקצבת נכות כללית וחכל בהתאם למוצא פיו של המבוטח. לצורך הכרעה זו, עובדי המרכז צריכים לשמוע את סיפור המקרה ולשאול את השאלות הנכונות ולדלות מהמבוטחים את הפרטים הרלוונטיים בכדי לסווגם לתביעה הנכונה- לטופס הנכון.

כאשר נשאלה הגב' גיתית שחף-שלומי, מנהלת לקוחות של המרכז במהלך עדותה, האם היא שואלת אדם שנפל ברחוב לאחר שירד מאוטובוס מהיכן ולכן נסע, היא השיבה בשלילה: "זה לא מעניין" (פרוטוקול מיום 18.9.11, עמ' 120).

13. יוצא אפוא, שמנהלת הלקוחות לא יודעת שאם אותו אדם היה בדרך לעבודה או בחזרה מעבודתו, עשוי האירוע להיות מסווג כתאונת עבודה. הקביעה האם תאונה שאירעה לאדם הינה בגדר תאונת עבודה, או תאונת דרכים אינה פשוטה כלל ועיקר (ראו: אליעזר ריבלין, תאונות דרכים – תחולת החוק, סדרי דין וחשוב פיצויים, הוצאת גדין שידות, מהדורה רביעית תשע"ב 2012).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

הסיווג בין תאונות עבודה לבין נכות כללית, הינו סיווג משפטי ולעיתים סיווג דק המאופיין בפסיקה נרחבת והלכות רבות שנדרשת בקיאות בהם.

אין לצפות מהלקוח שידע לסווג את האירוע שחוה כתאונת עבודה או כנכות כללית וכיוצא בזה, כשם שאין לצפות מחולה לאבחן ממה הוא סובל. בשני המצבים תפקידו של הגורם המטפל, לחקור את הלקוח כדי לאבחן את המקרה בכדי להעניק את הטיפול המתאים.

כידוע, המדובר בדינים שונים החלים על גמלאות שונות מכוחן מקבל המבוטח הטבות שונות בתכלית.

14. טענת הנתבעים, בחירה בין המסלולים השונים שמציע הביטוח הלאומי אינה נדרשת משום שסעיף 320(ד) לחוק הביטוח הלאומי מאפשר לנפגע לבחור את מסלול הגמלאות המיטיב עימו, לאחר שהוכרה זכאותו למספר גמלאות. למעשה, הנתבעים מגישים בהתאם לכך תביעות בשני המסלולים במקביל, ואם התובע זוכה, הוא בוחר בגמלה הגבוהה ביותר, כך שזכותו לא נפגעת.

עם זאת, אם מלכתחילה נציגי המרכז אינם שואלים את השאלות הרלוונטיות וחוקרים את נסיבות המקרה, ואם מלכתחילה אינם בקיאים בפסיקה הענפה ובנבכי החוק, כיצד יחליטו, או יותר נכון, מה יגרום להם להבין שיש צורך להגיש את התביעות במקביל?! טענת הנתבעים לפיה הם מגישים את שתי התביעות "בכל מקרה", אין בה כדי לפגוע בלקוח, אינה מקובלת עליי.

ראשית, ניתן לחקשות איך מגישים בכל מקרה שתי תביעות שאחת מהן פגיעה בעבודה, כאשר מראש לא יודעים הנציגים לשאול את השאלות הנכונות לסווג התאונה כתאונת עבודה. שנית, מדוע להטריח את הלקוח במילוי טפסים הכוללים נספחים רבים בעוד שחלקם הגדול מיותר לחלוטין!!

דרך עבודה זו גורמת למעמסה על הנכה הנזקק שלא לצורך ואינה מקדמת את עקרון היעילות וטובת הציבור.

סיכומי הנתבעים ותצהיריהם שותקים בכל הנוגע לתביעות ולפניות שמבצע המרכז מול גופים אחרים, בין היתר מול קצין התגמולים. סעיף 36א(1) לחוק הנכים וסעיף 145(ג) לחוק הביטוח הלאומי, מונעים מנכה שבחר בזכויות לפי חוק הביטוח הלאומי מלקבל תגמולים מכח חוק הנכים (ראו גם: ע"א 3449/90 קצין התגמולים נ' איבגאנה כמאל מוחמד, פ"ד מו(2) 84

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

(פורסם בנבו, 4.4.93; רע"א 3323/98 זקן נ' קצין התגמולים (פורסם בנבו, 2.7.03), שם נקבע כי לאחר שבחר הנכה בין המסלולים אין הוא יכול לחזור בו מבחירתו.

הגשת תביעה לקצין תגמולים והמלצה האם להגיש תביעה גם לביטוח לאומי הינם פעולות שנדרש להם ידע משפטי.

התובעים בסיכומי התשובה מטעמם, הטיבו לעורר שאלות נכונות המעוררות קושי ביחס לתפקידו של המרכז בעניין זה:

"כיצד פועל המרכז כאשר מגיע אליו לקוח לצורך 'ברור' זכויותיו ובמהלך הברור מספר כי נפגע או חלה עת היה בשרות צבאי? האם יוזמים יועצי המרכז פניה לקצין התגמולים? האם הם ממליצים להגיש תביעה גם למוסד לביטוח לאומי? האם הם בוחרים אך לפי גובה הגמלאות? האם הם מסבירים ללקוח מה הן כלל הזכויות לו הוא זכאי מלבד גמלאות? באיזה שלב נערכת הבחירה? על אילו שאלות מתבקש המומחה הרפואי לענות בחוות דעתו?"

כל פעולה בהתאם לאמור לעיל מהווה ייעוץ משפטי הדורשת מהמרכז לנסח מסמכים משפטיים.

15. הטיפול בנושאים משפטיים אלה יוחד בחוק לעורכי דין, ולא בכדי, הדבר נועד בכדי להגן על הלקוחות מפני ייצוג לא ראוי, על ידי כאלה אשר לא הוכשרו לכך.

בעניין פיצוי נמרץ נקבע כדלקמן:

"אמת, למילוי טופס כזה יש השלכה ישירה על מצבו המשפטי של הפונה. הוא יכול לחסום בפניו אפשרויות אחרות. פיצוי נמרץ אינה יכולה לסייע לו בעניין זה. היא אינה יכולה לחוות דעה משפטית על מסלולי התביעה השונים. יתכן שעדיף היה אילו הפונה היה מסייע בעורך דין. ואולם, בשם הוא יכול למלא את הטופס בעצמו, הוא יכול לפנות לגוף אחר, על מנת שישגי עבורו את הטופס ויסייע לו במילוי" (שם, פסקה 26) (הדגשות אינן במקור- י.ש.).

ודוק. בקטע המודגש לעיל מדובר על השגת הטופס וסיוע במילוי, דבר היכול להיות בשל אי שליטה בשפה או אפשרות גישה לאינטרנט או מסיבות טכניות. נכון הוא שהחוק מאפשר למבוטחים לפנות לרשויות באופן עצמאי, אולם לא אוכל לקבל את הטענה לפיה המרכז מהווה "תחליף" לכך בנסיבות העניין.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

16. פשיטא, אם אדם מבקש לפנות למוסדות המדינה באופן עצמאי הרי זכותו לעשות כן וכן גם לייצג את עצמו. שונה הדבר אם אותו אדם פונה לגוף מסחרי-כלכלי מתוך הנחה שאותו גוף הינו מומחה בתחום ומשלם הוא תמורה עבור פנייתו. אולם, כאשר קם גוף שהינו עסק כלכלי שפועל ללא הכשרה מתאימה, וללא ביטוח מקצועי מתאים, או אז איזו הגנה תעמוד למבוטח מפני טעות של גוף הפונה בשם הלקוח המהווה "רק" "תחליף"? במקרה דנן, מהי חובת הנאמנות של המרכז כלפי לקוחותיו?

במצב דברים זה, גם עורה טכנית במילוי טפסים, הנעשית בתשלום על ידי גורם המעיד על עצמו שיש לו "הידע המקצועי, הניסיון בטיפול" במימוש זכויות "רפואיות", עלולה להוות בעייה ולחשוף את הציבור למחדלים רבים, מבלי שניתן לפקח על טיב פעולתו ומבלי שניתנת הגנה אמיתית לפונים אליו לצורך מימוש זכויות שהוקנו בחוק, קל וחומר שאין המדובר רק בעזרה במילוי טופס אלא בהכוונה של ממש ובבחירה איזה טופס למלא.

הנתבעים תוורים ומדגישים כי מעסיקים עובדים שלהם "הידע המקצועי", הגב' פורן אף מעידה על עצמה בכתבות שונות שהינה "מומחית לדיני הביטוח הלאומי" (נספח ג לתצהירו של עו"ד אבישי פלדמן בכתבה - "מס הכנסה חייב עשרות מיליוני שקלים לנפגעי עבודה בעלי נכות הגבוהה מ- 90%") (ההדגשה אינה במקור - י.ש).

כאשר הגב' פורן נשאלה על כך, השיבה בעדותה כדלקמן:

"ש: דרך אגב, את מזוהה באתר שלכם בכמה וכמה מקומות כמומחית לזכויות רפואיות.
ת: אהה.
ש: רק תגידי כן, כיוון שזו הקלטה.
ת: יכול להיות. אני מקשיבה למה שאתה אומר, אני לא אומרת כן או לא.
ש: אני פשוט רוצה להבין משהו אחד. אין לך תואר פורמאלי של גוף כלשהו, שקבע שאת מומחית לזכויות רפואיות. נכון?
ת: אני לא חושבת שיש תואר כזה בארץ.
(פרוטוקול מיום 18.9.11, עמ' 184).

על כך נשאל- מה טיבם של "ידע" ו"מומחיות" אלה?

יצוין כי הגב' פורן בעלת תואר ראשון בכלכלה ובמינהל עסקים ותואר שני במנהל עסקים, אולם לא בהכרח השכלה זו מקנה לה מומחיות בדיני ביטוח לאומי. וכן, הנתבעים מעסיקים עובדים המוכשרים במכירות, שאיתם נפגשים הלקוחות לראשונה, אנשי המכירות לא עברו כל הכשרה מתאימה, והם אלה שעוזרים במילוי טפסים, ואף הם

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

הבוחרים איזה טופס למלא וגם מפנים את הלקוחות לרופאים מומחים שיקבעו עבורם את שיעור אחוזי הנכות ממנה סובלים.

לפעמים, מתוך סיפורו של הלקוח, אותם יועצים מחליטים האם מדובר במקרה שיהיו בו אחוזי נכות מתאימים אם לאו ואז מחליטים אם יש מקום לטפל בתיק.

כך גם עולה מעדותה של הגב' פורן:

"ש: ואז היא קובעת לי פגישה אצל מי?

ת: אצל יועץ.

ש: מי זה יועץ?

...

ש: מה דרגתו, מה הכשרתו?

ת: בדומה למנהלות הלקוחות, כל היועצים אצלנו הם אקדמאים שעברו הכשרה אצלנו. תהליך ההכשרה במרכז למימוש זכויות רפואיות לוקח כשנתיים.

ש: מה ההבדל בינו לבין מנהלת לקוחות?

ת: הוא עושה את הייעוץ הראשוני ומנהלת הלקוחות מטפלת בתיק.

ש: מה ההכשרה שלו יותר ממנהלת הלקוחות.

ת: ההכשרה שלו היא לא יותר, היא קודם כל, יש לו הכשרה שהיא גם נוגעת לנושאים של מכירה, יועץ הוא גם איש מכירות,

ש: הוא איש מכירות, בסדר, זה חשוב, כן-?

ת: אז יש לו הכשרה שקשורה למכירות,

...

כב' השופט: מי מהם משפטן?

העדה: אף אחד.

...

עו"ד פוזנר: אז בואי תגידי לי, מנהלת צוות, אחראי על יועץ או יועצים אחראים עליו?

העדה: מנהלת צוות אחראית, מנהלת, מנהלות לקוחות, והיועצים כפופים אלי.

...

העדה: כן. כל לקוח מתחיל עם פגישה עם יועץ.

ש: והיועץ הזה מחליט מה הוא עושה?

ת: מה זאת אומרת?

ש: מה הוא עושה? אחרי, אני באתי ליועץ ואני מספר לו את הסיפור עוד פעם, את זוכרת? כוס מים רותחים נפלה עלי ויש לי כוויות ממש מגעילות.

ת: היועץ ישאל אותך הרבה מאוד שאלות רפואיות לגבי מצבך היום. כי באמת, אם נסתכל על אנשים שאינם ממוקדים, הרבה באים ומדברים על הכוויות, אבל בנוסף לזה, ואת זה הם לא מספרים מיוזמתם, הם סובלים מפרקינסון ומסכרת ומכל מיני בעיות. היועץ אמור לקחת את כל הבעיות,

ש: הוא שמע שאני גם חולה בסכרת, בסדר.

ת: הוא אמור לקחת את כל הבעיות הרפואיות ובהתאם למה שהרופאים שלנו הבנו להם, הם רואים לפי הבעיות הרפואיות, במה אנחנו יכולים לעזור.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

...

ש: שלמעשה, כשאני אבוא ואשאל אותו, אני האדם החולה, אני אבוא ואגיד לו, אני אגיד – אבל מה עם הזכויות הפנטסטיות שאני שמעתי על פטור ממס הכנסה, ועל ביטוח לאומי שמגיע לי? אז הוא יבוא ויגיד – אדוני היקר, אין, אנחנו בעניינים האלה לא יכולים לעזור לך. נכון?

ת: אם למשל פטור ממס הכנסה, הוא צריך להגיע ל- 90% נכות רפואית. אם לפי השאלון ששאל אותנו היועץ, הוא לא מגיע ל- 90% נכות רפואית להערכת היועץ, לפי הבעיות שהוא סיפר לו, אז במרבית המקרים הוא לא יציע לו את זה.

ש: ואז היועץ יבוא ויגיד לו – אדוני, בסיפור שלנו, זה לא מגיע לך, זאת אומרת, כשהוא ישאל אותו למה אתה לא מציע לי את ה, איך אומרים? כמו שאני שמעתי את הפרסומות ברדיו, אז הוא יבוא ויגיד שם היה לא 90% נכות, ולעומת זאת, לך אין 90% נכות ולכן אין לך פטור ממס הכנסה. נכון?

ת: בגדול, אם הוא מעריך שהוא יכול להגיע, גם לפי הסיפור, זה לא מספיק שיש לו סכרת. פה הוא נכנס לשאלות יותר מעמיקות, לגבי מצב הסכרת. כלומר, בשביל שסכרת תיתן אחוזי נכות גבוהים יותר, אז היא צריכה להיות עם סיבוכים. אז הוא ישאל אותו על דברים שהם מוגדרים כסיבוכי סכרת.

ש: האם הוא ישאל אותו, למשל, אני פשוט רוצה להבין, מה

ההמוגלובין A1C שלו.

ת: כן. הוא יכול לשאול.

ש: זה מה שהוא ישאל? הבנתי.

ת: כן.

ש: ואז הוא יבוא וישאל אותו מה מצב הכליות שלך, מה מצב העיניים, מה מצב ההרגשה של העצבים הקטנים ברגליים או באצבעות של הידיים, מהבחינה הזאת,

ת: נכון.

ש: וכל הדברים האלה, היועץ יבוא וישאל אותו.

ת: נכון.

ש: ובסוף, כאשר היועץ יבוא ויתרשם שאין, איך אומרים? שהוא לא יכול לבוא ולהגיע ל- 90%, אחרי שהיועץ התרשם שהוא לא יכול להגיע ל- 90%, אז היועץ יבוא ויגיד לו – אדוני, אין לנו משהו שאנחנו יכולים לעזור לך, וכאשר האדם יבוא וישאל אותו למה לא, אז הוא יסביר לו. הוא יסביר לו. הוא יבוא ויגיד – תשמע, כדי לבוא ולקבל פטור ממס הכנסה, צריך 90%. כדי לבוא ולקבל, כדי לבוא ולקבל קצבת נכות כללית, צריך אחוז כזה ואחר מהבחינה הזאת ואתה לא עומד להערכתי בקריטריונים האלה, אדוני, אני אין לי

מה לעזור לך. נכון?

ת: סצנריו אפשרי."

(פרוטוקול מיום 18.9.11, עמודים 119-121) (ההדגשות אינן במקור-י.ש.)

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

17. בעניין זה העיד פרופ' מרדכי רביד, אשר מועסק על ידי המרכז, שמי שמחליט האם מדובר בקצבת נכות או בתאונת עבודה הוא הלקוח עצמו ולא היועץ או מנהל המכירות או מנהל צוות כפי שהעידה הגב' פורן.

על כך העיד פרופ' רביד:

"ש: ומי שהיה מחליט האם באופן פוטנציאלי זו תאונת עבודה או קצבת נכות כללית, אם אני אומר ככה במישור הזה, זו היתה מנהלת הלקוחות?

ת: זה בדרך-כלל הלקוח.

עו"ד פוזנר: הלקוח היה מחליט? הבנתי, מצוין.

לקוח שבא ואומר – תראו, אני לא מרגיש טוב מאז זמן, מאז שנתיים אני לא מרגיש טוב ויש הידרדרות, אז מה, אז כשאתה הכשרת את מנהלת הלקוחות, אתה אמרת לה – תשאלי האם הוא חושב שזה כתוצאה מהעבודה או לא כתוצאה מהעבודה? זה מה שאתה אומר לי?

העו"ד: לא.

ש: אז בוא תגיד לי מה זה שהלקוח היה אומר האם הוא חושב שזה תאונת עבודה או לא.

ת: בדרך-כלל אנשים יודעים או לפחות יש להם דעה לגבי מה קורה להם ואם מגיע אדם, אני רוצה רק לסייג, אני לא נמצא בשלבים ההתחלתיים של המגע בין הלקוח לבין מנהלת התיקים. ולכן, מה שאני אומר לך כרגע, זה דברים שאולי היו בתחילה, אני לא יודע איך הם מתנהלים היום במישור המעשי. כי אלי מגיע אדם עם תיק רפואי שהוא כבר מסודר ועם שלב כלשהו בסיכום, זאת אומרת, לפעמים לפני שנכתב סיכום, לפעמים במהלך כתיבת סיכום, ולפעמים כשיש סיכום, כשמנהלת התיקים חושבת שבוא סופי, הוא לרוב לא סופי, כי משנים אותו אבל אלה השלבים שבהם אני רואה אנשים.

ש: אם אדם מגיע לאחת שהיא מנהלת לקוחות, והוא, עוד פעם, אם הוא נפל בעבודה אז אני מניח שהוא ידע שזה בעבודה, נכון?

ת: אני מתאר לי.

ש: אבל אם, למשל, יש לו סרטן, אז האם אתה מכיר אפשרויות שסרטן נגרם כתוצאה מחשיפה לחומרים בעבודה?

ת: אם משהו בא ואומר את הטענה הזאת, זה בכל מקרה התיק יגיע אלי, וברוב המקרים של המקרים, אני אקבע שאין קשר. זאת המציאות, זאת אומרת. תיאורטית, כמובן, יכול להיות שאני אמצא שיש, אני אחשוב שיש ואז אני אחפש חומר ואנסה לראות אם אכן.

....

ת: בוא נאמר כך, עבודתו של אדם היא חלק מאנמנזה רפואית וכל אדם נשאל על כך, האם עושים שימוש במידע הזה? לפעמים כן, לפעמים לא, אבל זה חלק, כמו שאתה שואל אדם אם הוא נשוי ויש לו ילדים, אתה שואל אותו מה הוא עושה, גם בבית-החולים אנחנו שואלים כל חולה מה עיסוקו ואפילו מרחיבים בזה.

ש: האם כאשר אתה הכשרת את מנהלות הלקוחות, אתה אמרת להן – יפה, אבל תשאלו אותו גם האם יש אנשים נוספים אצלו במשרד, שחלן.

ת: לא זכור לי שאי-פעם אמרתי את זה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

ש: דרך אגב, אתה מסכים אתי שזה יכול להיות אינדיקציה, אם אדם עובד במפעל מסוים והמון אנשים חלו באותו מפעל, זה יכול להיות אינדיקציה?
ת: זה כבר שיקול רפואי וזה דבר שרופא יעשה, לא, לא מנהלת התיקים.
עו"ד פוזנר: זה שיקול רפואי, בסדר. ... (שם, עמודים 71-72).

הוכח אפוא כי הנתבעים אינם "רק" ממלאים טופס, אלא הם מחליטים איזה טופס יש למלא. האם טופס של קצין תגמולים, טופס לקביעת נכות בעבודה, טופס לקביעת נכות לצורך קצבת נכות כללית, קצבת נידות ענין טכני הוא? כן מחליטים הם האם אירוע התאונה, הוא מסוג תאונת עבודה ומחליטים לפי קביעה זו לאיזה רופא להפנות את הלקוח לצורך קבלת חוות דעת.

כך גם, מעדותו של עו"ד שפיגל, לקוח של הנתבעים, עלה, עת נשאל העד מדוע הוא זקוק למישהו שיעזור לו למלא טפסים, הוא השיב שלא ידע למשל איזה טופס למלא:

"אבל לא ידעתי למשל איזה טפסים" (פרוטוקול מיום 18.9.11, עמ' 101).

הנתבעת, הגב' פורן, ערה לכך ויודעת כי השאלה איזה טופס למלא, הינה שאלה כבדת משקל. בראיון שנערך עימה היא אמרה כדלקמן:

"כל מי שנפגע בעבודה, ראוי שיערוך שיקול זהיר אם לבחור בקצבת נפגעי פעולות איבה או בקצבת תאונת עבודה" הנתבעת מוסיפה פרמטרים כיצד לשיטתה יש להכריע: "לדבריה, מי ששכר גבוה מהשכר הממוצע במשק... ושיעור הנכות שנקבע לו הוא 20% או יותר, עדיף שיבחר בקצבת נפגעי תאונות עבודה. עם זאת, היא אומרת, התמונה מעט מורכבת יותר מכיוון שהמקבלים קצבת נפגעי פעולות איבה זוכים גם בסיוע בהשתלבות בשוק העבודה ובמקרים מסוימים גם בהשתתפות בשכר לימוד במוסד להשכלה גבוהה" (עיתון דה מרקר - (נספח א3(כד) לתצהירו של עו"ד פלדמן).

18. ההחלטה, בנסיבות הנ"ל, איזה טופס יש למלא היא בגדר ייעוץ משפטי. אין המדובר במצב בו המבוטח מגיע עם טופס ביד ומבקש עזרה במילויו בשל קושי בשפה וכד', המדובר בלקוח המשלם ממיטב כספו כדי שיעצו לו מהם זכויותיו המשפטיות, איזה טופס למלא, מה לרשום בו ואף מצרפים לטופס חוות דעת רפואיות.

בטופס תביעה לנכות כללית לדוגמה, בצד השדות (רובריקות) הטכניות כגון: שם, מספר ילדים ותאריך לידה, נשאל המבוטח האם הוא מסכים לקביעת רופא ללא בדיקה או לא. בעניינו של

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

מר אבו שאח, המצהיר מטעם התובעים, נמצא כי הנתבעים מחקו את האפשרות של קביעת נכות ללא בדיקה. כאן לא מדובר במילוי טופס מבחינה טכנית אלא בהחלטה מהותית.

בסעיף 1 להסכם השירות של המרכז, השירות מוגדר: "החברה תסייע ללקוח לברר ולממש את זכויותיו בגין מצבו הבריאותי...".

כמו כן, בפרסומים שונים, הנתבעים מבקשים מכל מי שסובל מנכות או מפגיעה פיזית ונפשית לפנות למרכז לברר זכויותיו. יוצא אפוא, שלקוח המגיע למרכז אינו יודע איזו תביעה עליו להגיש ולאיזה גוף, לפיכך, אין מדובר בעזרה טכנית בלבד במילוי הטופס.

כך גם עולה מעדותו של עו"ד חיים שפיגל, מטעם הנתבעים, אשר העיד כי פנה למרכז חלף פנייה לעורך דין, וכלשונו:

"ש: אתה פנית למרכז, אתה זוכר מתי?
ת: בערך, אני חושב, בתחילת או בסוף 2004, תחילת 2005.
ש: ואתה ביקשת מהם שיעשו מה?
ת: אני ביקשתי שיעזרו לי בתביעה לביטוח הלאומי, כי חשבתי שלאור המחלה שחליתי בה ולאור זה שרופאים אמרו לי שהיא תתפתח, שאני זכאי לקבל נכות כללית. ואני הלכתי לחברה, למרכז למימוש זכויות רפואיות, בגלל שהיה לי במשפחה מקרה שלא הצלחנו דרך עורך-דין."
(פרוט', עמ' 86).

ובהמשך:

"ש: לא שאלת, יש לך חברים, דרך אגב, שעוסקים בנזיקין?
ת: לא. בנזיקין אולי כן, אבל לא במוסד לביטוח לאומי.
כב' השופט: חיפשת מישור, איזה שהוא עורך-דין שעוסק בתחום?
העד: היה לי, אני אומר, היה לנו, היה לנו ניסיון עם עורך-דין אחד שהתעסק בתביעות רפואיות בקשר לחתן שלי שנפגע בשירות הצבאי. ואז,
כב' השופט: לא, מישור שמתמחה, האם חיפשת מישור שמתמחה בענייני הביטוח הלאומי?
העד: לא, לא חיפשתי" (פרוט', עמ' 99).

המרכז פונה, בין היתר, אל קהל שאינו יודע לאן לפנות ומתן זכויותיו ומציע לו תשובות לשאלותיו. תשובה לשאלות מעין אלה היא יעוץ משפטי ולא תהליך מיון כפי שטוענים הנתבעים.

כך גם עולה מפקס הדין בעניין פיצוי נמרץ לפיו ההיתר שניתן לפיצוי נמרץ לבצע "פעולות מיון" הוגבל "אך להגשת הטפסים השונים ופנייה לרשויות השונות לצורך קבלת מידע, על מנת שהלקוח יקבל את ההחלטה" (שם, בפסקה 30).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

19. יש להדגיש בעניין זה, כי בכל הקשור למתן מידע לציבור, עורכי הדין נמצאים בתפר שבהבדל בין מילוי טופס לבין בירור משפטי הולם, שכן אין הם יכולים לפרסם פרסומים כפי שעושה המרכז.

עורכי הדין מוגבלים בעשיית פרסומת לעיסוקם, במישרין ובעקיפין וזאת בין היתר מתוך הרצון להגן על כבוד המקצוע וכן כדי לא להביא לידי הטעיית קהל הלקוחות הפוטנציאלי.

מעדותו של עו"ד שפיגל עולה, שהגיע למרכז במטרה לברר מהן זכויותיו המשפטיות ושהנתבעים לא פעלו במסגרת המצומצמת שהותרה להם על פי הלכת פיצוי נמרץ – הם לא פנו לרשויות "לצורך קבלת מידע, על מנת שהלקוח יקבל את ההחלטה", אלא ביררו הלכה למעשה מהן זכויותיו של עו"ד שפיגל המגיעות לו על פי חוק והגישו את התביעה המתאימה לפי ממצאים אלו.

ברי לכול, שעורך דין אינו זקוק לעזרה במילוי טכני של טופס, ואכן עו"ד שפיגל לא פנה למרכז רק לשם כך, כעולה מעדותו:

ש: אתה, דרך אגב, כשאתה פנית למרכז, אתה ידעת מה היו הזכויות שלך?
ת: מהביטוח הלאומי?
ש: בכלל.
ת: לא, לא ידעתי מה היו הזכויות שלי.
ש: מול מס-הכנסה, אתה ידעת?
ת: מס-הכנסה ידעתי קצת מהרואה-חשבון.
ש: ומול הביטוח הלאומי לא ידעת מה הזכויות שלך?
ת: לא. אני גם הייתי חולה בסרטן לפני כמה שנים, לפני הפרקינסון, ואז הזכויות הכספיות נודעו לי דרך הרואה-חשבון. אז יכול להיות שגם אז פניתי לאותו רואה-חשבון שזכרתי מהפעם של הסרטן.
ש: דרך אגב, כאשר היה לך את העניין של הסרטן, אתה פנית למוסד לביטוח לאומי או לא?
ת: כאשר היה לי את העניין של הסרטן, כמדומני שלא פניתי בגלל ה, מה שהרואה חשבון אמר לי אז בזמנו שאני לא זכאי כי לא היה לי 100%, זאת אומרת, היה לי 100% לתקופה קצרה רק של הטיפולים הכימותרפיים. אבל גם עבדתי תוך כדי הטיפולים הכימותרפיים, פחות או יותר, עבדתי במשרד עד אז אבי ז"ל היה פעיל, ועבדתי לסירוגין, מתי שלא הייתי בטיפולים.
ש: אתה פנית למרכז והמרכז דאג שתוכן בשבילך חוות-דעת?
ת: המרכז אמר שאני אלך למומחים רפואיים להיבדק ולאור כל הריכוז של התוצאות של הרופאים, של חוות-הדעת של הרופאים, הם ימלאו אתי את הטפסים של הביטוח הלאומי ואני אגיש את התביעה לנכות כללית.
ש: אצל מי נבדקת?
ת: אני לא זוכר את השמות. נדמה לי שני רופאים מומחים, אבל חוות-הדעת העיקרית היתה של פרופ' רביד בסוף. הוא קיבל את הריכוז מהרופאים המקצועיים.
ש: ואחרי כן, הם מילאו בשבילך את המסמכים לביטוח הלאומי?
ת: בפניי הם מילאו את המסמכים לביטוח הלאומי.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

ש: והם צירפו לזה את המסמכים הרפואיים ואת חוות-הדעת?
ת: נכון". (פרוטוקול מיום 18.9.11, עמ' 90).

20. מחומר הפרסום שהונח לפניי נלמד כי בין יתר לקוחות הנתבעים מצויים גם אנשים שלמדו מקצועות כגון משפטים, חשבי שכל, הנדסה, רפואה, ראיית חשבון וכיוצא בזה. כך שאין מדובר בחדלי אישים הזקוקים רק לסיוע במילוי טפסים. מדובר באנשים אינטליגנטיים המחפשים מי שיעצץ להם, ידריך ויכוון אותם בפעולותיהם מול ביטוח לאומי (ראו: דברי כב' השופט פלינר בת"א (שלום ת"א) 40679/04 המרכז הארצי לפיצויים לנפגעי תאונות דרכים נ' גיל רובין (נבו, 15.5.06)).

מהאמור לעיל עולה כי הבירור הנערך במרכז הוא ברור מהותי במהלכו נציגי המרכז מבחירים לאילו זכויות זכאי הלקוח על פי חוק ובאיזה הליך לנקוט, דבר המהווה יעוץ משפטי.

וידגש, עובדי המרכז לא עברו כל הכשרה מתאימה. על טיב ההכשרה ניתן ללמוד מעדותה של הגב' פורן:

"עו"ד פוזנר: יש לכם איזה שהוא חומר כתוב איך אתם מכינים תיקים? זאת אומרת, איזה, יש דברים כמו שקוראים לזה ISO, של תרשים זרימה כזה, מה עושים בכל שלב ושלב, כדי שעובדים במוסד כלשהו יוכלו לבוא ולדעת – הגעת לשאלה כזאת, אתה מעביר לפלוני, אתה מעביר לאלמוני וכן הלאה וכן הלאה, לעשות את ההחלטות באופן מובנה. יש לכם איזה חומר שאתם מוסרים בכלל ליועצים שלכם, למנהלות לקוחות שלכם?

העדה: יש הכשרה שאנחנו עושים, יש שיעורים שאנחנו עושים אבל זה לא תרשים זרימה.

ש: ויש איזה חומר שלכם, של המרכז, ששם אתם באים ואומרים – תראו, יש לכם פה, איך נקרא לזה? תורת לחימה, יש לכם את זה, מאוד מובנה מבחינת הוראות, איך באים ועושים כל דבר, היינו, כדי שאם מגיעה אליכם תאונת דרכים, אתם תלכו, יהיה כתוב לכם – תאונות דרכים, עד שהוא לא מילא את טופס מס' 17, שאומר שהוא הלך לעורך-דין ויצוין את שם עורך-הדין, לא לטפל בו. טופס אחר, זה טופס כאשר הוא בא ואומר שהוא נפגע מחומרים. תעשו א', ב', ג', ד'. יש לך חומר כזה?

ת: בתוך השאלה שלך מעורבים הרבה דברים. יש לנו שיעורים שאנחנו מעבירים לעובדים שלנו, לגבי זכויות כאלו או אחרות, שהשיעורים האלה לקוחים מהחברות הסבר של הגופים השונים. למשל, אם שאלת נכות כללית, אז כן, צריך להגיש כך וכך, צריך להגיש חומר כזה או אחר, אבל זה הכל על-סמך מה שכתוב בחברות של הגופים האלה. איזה טפסים צריך להגיש, איזה חומר צריך להגיש.

ש: יש חומר שלכם? שאתם ... [מדברים יחד]

ת: יש שיעורים שלנו שאנחנו עיבדנו את החומר הכתוב, כן.

ש: ושם כתוב, זאת אומרת, זה כאילו מדריך ליועצות לקוחות וליועצים,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

ת: זה לא מדריך, עוד פעם, זה שיעורים. אל תקרא לזה במילים שאני לא מבינה מה שאתה אומר מדריך. זה שיעור.

...
ת: כשבאה אלי מנהלת לקוחות, היא עוברת הכשרה שנמשכת שנתיים. בשנתיים האלה היא עוברת שיעורים חלקם כתובים וחלקם בעל-פה.

ש: תראי, גב' פורן, אני אומר לך פשוט, אני למדתי פעם, אפילו אומרים, אפילו הייתי לא רע בסדר דין אזרחי. למרות זאת, יש לי ספרים וקבצים ותקנות, שכאשר יש איזה שאלה של סדר דין אזרחי, אני הולך, דברים כאלה כמו שמוחזק פה, אני הולך, פותח ומסתכל ואז אני יודע מה לעשות.

השאלה היא האם יש לכם ספר תקנות המרכז לזכויות רפואיות, שמחובר על-ידכם, שבאופן שמנהלת לקוחות כמו גיתית שלומי, כאשר יש לה שאלה והיא רוצה לבוא ולנהוג בצורה מסודרת, היא פותחת, היא רואה שבדבר הזה צריך להכין א', ב', ג'. בדבר אחר, צריכים להכין ה', אולי אצלה זה יהיה יותר, איך אומרים? שוטף, אבל לכל יועצת לקוחות היא פעם התחילה לעבוד.

ת: נכון.

ש: האם יש לכם,

ת: אז יש שיעורים, בשיעורים כתוב מה המהות של העניין, ממת' למישהו מגיע ומתי לא מגיע לו, למשל, על-מנת להוכיח נכות כללית, כתוב לה בשיעור, שצריך להוכיח אחוז נכות רפואית מסוימת ואחוז נכות תפקודית מסוימת. זה כתוב.

ש: האם כתוב למשל מה קורה עם חוק לרון שם?

ת: מוסבר שם על חוק לרון, חלק מהשיעור שאני, שדיברנו עליו מקודם, על חוק לרון, על השינוי מהזכאות הקודמת לזכאות עכשיו, מה צריך עכשיו להוכיח, איך הולך עכשיו כל הדברים" (פרוטוקול מיום 18.9.11, עמ' 127-128).

דרך התשלום שקבעו הנתבעים בהסכם ההתקשרות עימם, מלמדת אף היא על כך שהנתבעים אינם רק "מסייעים" למלא טופס "טכני".

מחומר הראיות שהוצג לפניי נלמד, כאמור לעיל, כי הנתבעים אינם רק מסייעים ללקוחותיהם למלא טפסים, אלא עוסקים בפועל בייעוץ ופועלים לשינוי החלטות של המוסד לביטוח לאומי.

21. כך גם עולה ממאמר שנכתב ע"י הגב' פורן "פגיעה תוך כדי ועקב פעולה התנדבותית-חוק המתנדבים" (נספח ב' 9 לתצהיר עו"ד אבישי פלדמן), על פי המאמר ניתן ללמוד שהמרכז עסק בייעוץ על פי חוק.

השאלה שנשאלה היא, האם ניתן לקבל שתי קצבאות במקביל. בכתבה דובר על מקרה שבו לקוח של הנתבעים אשר קפץ לים להציל טובע, והוגדר כמתנדב שנפגע. מכיוון שאינו עובד כמציל, ניתן לו פיצוי לפי חוק המתנדבים ולא כנפגע עבודה. כאשר פנה לביטוח לאומי לשם קבלת קצבת נכות נענה בשלילה. בשלב זה נכנסו לפעולה הנתבעים- "אולם בדיקה מדוקדקת יותר של המרכז למימוש זכויות רפואיות העלתה שהוא כן זכאי לקבלת קצבת נכות מכיוון

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

שאלין סתירה בין הקצבה הניתנת לפי חוק המתנדבים וקצבת נכות כללית, ועקב כך הוא מקבל היום..." (נספח ב 9 לתצהיר עו"ד אבישי פלדמן).

ושוב, המסקנה היא אותה, כי מדובר בייצוג לגבי שאלה חוקית הנוגעת לזכויות לשתי קצבאות במקביל.

בכתבה אחרת, "מס הכנסה חייב עשרות מיליוני שקלים לנפגעי עבודה בעלי נכות הגבוהה מ- 90%" (נספח א 3 י לתצהירו של עו"ד אבישי פלדמן), מצינת הגב' פורן כי "הטעיית העובדים על ידי פקידי מס הכנסה לא נעשתה בזדון, ככל הנראה, אלא בתום לב, מתוך ידיעה או פרשנות שגויה לחוק", והדברים מדברים בעדם.

בהסכם השירות נקבע כי, התמורה בעד השירות בתחילת החליף הינה בגובה של סכום המוגדר מראש (לפי הנספחים המצורפים, בין 1,000-2,500 ₪), סכום שאינו מוחזר בכל מקרה, ותמורה נוספת "בשיעור של 18% + מע"מ מהסכום הצפוי להתקבל במהלך תקופת הזכויות. עבור זכויות עתידיות, כאשר הנכות היא צמיתה יחושב התשלום לפי 48 חודשים".

נמצאנו למדים שעבור מילוי טכני של טפסים, גובים הנתבעים אחוזים ניכרים מהזכייה, בין אם לתובע 10% נכות ובין אם 40%.

22. לרוב, שכר המשולם מתוך אחוזים מהקצבה המתקבלת בעתיד או מסך כל הפיצוי שיקבל הלקוח, הינו שכר שמשולם בדרך כלל לעו"ד העוסק בתחום ולא לגוף כזה או אחר שנותן חוות דעת, בוודאי שלא אחוזים ניכרים עבור טיפול מצומצם, לו טוענים הנתבעים, כמילוי טפסים.

סעיף 5(ד) להסכם שירות של המרכז, קובע:

"במקרה של נכות זמנית, הלקוח יאפשר לחברה להמשיך ולטפל בתביעה עד לקבלת נכות צמיתה... במקרה והלקוח יחליט להפסיק את ההתקשרות עם החברה הוא ישלים את התשלום כאילו קיבל נכות ל- 48 חודשים".

המדובר בסעיף הכובל את הלקוחות עם המרכז מבלי לאפשר להם כל גמישות ואפשרות יציאה מקבלת שירותי המרכז. מסעיף זה ניתן ללמוד שני דברים, האחד, על הקשר ההדוק בין הלקוח לבין הנתבעים, העולה כדי ייצוג. השני, שלא רק שהנתבעים עלולים לפגוע בזכויותיהם של לקוחותיהם אלא הם פוגעים בהם בפועל על ידי הסכם כובל המנוגד לתקנות הציבור.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

ולו מטעם זה, מוצא אני חשיבות רבה בבחינת טיב השירות שניתן על ידי המרכז, ובדיקה מעמיקה ויסודית האם השירות עולה בגדר האיסורים הקבועים בסעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין. העובדה שמדובר בגוף שאינו מפקח ולא חלים עליו כללים וחוקים המגבילים, מפקחים או הנותנים הגנה מפני מתדליו עומדת לנגד עיני בית המשפט בבחינת פעולותיו.

הגשת ערעורים למוסד לביטוח לאומי ופנייה למשרד הביטחון

23. הנתבעים מגישים ערעורים בשם לקוחותיהם, כך גם מציינת הגב' פורן, וכלשונה, "חלקה מגיש את הערר בסיוע עובדי המרכז..." (ת/8, תשובה 18). כך גם עולה מעדותו של החוקר גלפרין, מטעם התובעים, אשר העיד כי נאמר לו שהמרכז יערער דבר שנתמך גם בתמליל שצורף לתצהירו. עניין זה עולה גם ממסמכיו של עו"ד שפיגל, בהם קיימת תרשומת מיום 1.7.09 לפיה: "פרופ' רביד ממליץ לא לערער".

בעניין זה העיד פרופ' רביד כדלקמן:

"ש: האם אתה יודע, רק אם אתה יודע, ולו מ-Small talk, שבחלק מהמקרים, המרכז מגיש ערעור על החלטות של ועדות הביטוח הלאומי?
ת: אני יודע"
(פרוטוקול מיום 18.9.11, עמ' 82).

לטענת הנתבעים, מאחר שהגשת ערעורים היא על פי טופס של המל"ל, יש לראות בכך מילוי טכני בלבד שאינו בגדר ייעוץ משפטי. אינני מקבל טענה זו. אפרט.

האיסור לחקין עררים או לפנות לוועדת ערר הינו מן הסתם שמדובר בפנייה בפני "אנשים בעלי סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית", כך שהפנייה עצמה על ידי גורם מתווך נאסרה ללא כל קשר לאופן הפנייה.

בפרשת פיצוי נמרץ נקבע שאומנם גופים אלה אינם נמנים ברשימת הגופים המוזכרים בסעיף 20 (2) לחוק לשכת עורכי הדין, אולם במקרים רבים, אורגנים של גופים אלה ממלאים תפקיד מעין שיפוטי או שיפוטי:

"יחד עם זאת אחוזי נכות שנקבעו בביטוח לאומי עלולים להשפיע על אחוזי הנכות שנקבעים בהליך משפטי אחר ואולם, במקרים רבים, אורגנים של גופים אלה ממלאים תפקיד מעין שיפוטי או שיפוטי. זהו המצב ביחס לוועדות הרפואיות (ראו:

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

בג"ץ 2874/93 קופטי כמאל נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד מח(2) 673, 682; רע"א 5750/98 אבוטבול נ' קצין התגמולים, דינים עליון נה 210; ע"א (ת"א) 1589/97 פריימן נ' קצין התגמולים, דינים מחוזי, כז(1) 109. באופן דומה, גם וועדות ערר על החלטות הפקידים במוסד לביטוח לאומי ובמשרד הביטחון הינן גופים בעלי סמכות מעין-שיפוטית.

זאת ועוד, סיוע ללקוח לנסח ערעור על החלטת פקיד במוסד לביטוח הלאומי או על החלטת קצין התגמולים, מהווה עריכה של מסמך בעל אופי משפטי עבור אדם אחר, הנופלת בגדריו של האיסור הקבוע בסעיף 20(3) לחוק....." (שם, פסקה 28).

הוכח לפניי כי הנתבעים ממליצים האם להגיש ערעור ומסייעים ללקוחות להגיש ערר.

כך גם השיבה הגב' פורן בתצהיר תשובות לשאלון: "הלקוח מגיש את הערר בסיוע עובדי המרכז..." (תשובה מס' 17).

24. ועל כך נשאל, מה כולל "סיוע" זה?

מהעדויות והראיות שהובאו לפניי עולה כי הנתבעים מצרפים בתמיכה לנימוקי הערעור חוות דעת חמתייחסות בין היתר לקשר סיבתי ולשאלות משפטיות אחרות, כך שאין מדובר בכתיבת נימוקים טכניים על ידי הלקוח ומפיו.

פרופ' רביד האחראי על כתיבת חוות דעת, ממליץ ללקוחות הנתבעים גם האם להגיש ערעור על אחוזי הנכות שנקבעו.

כך גם כפי שעולה מעדותה של מנהלת צוות של המרכז, הגב' גיתית שחף, בציננה:

ש: דרך אגב, כאשר הלקוח מקבל את התשובה, מי אומר לו אם זו תשובה טובה או לא טובה?
ת: אנחנו מעבירים את התשובה לרופא שלנו.
ש: והרופא אומר אם זה תשובה טובה או לא טובה?
ת: נכון. אם זה תואם את חוות-הדעת שלו או לא תואם את חוות-הדעת שלו.
ש: והרופא אז גם ממליץ האם לערער או לא לערער?
ת: הרופא יכול להגיד אם אחוזי הנכות תואמים למה שהוא המליץ או לא תואמים למה שהוא המליץ.
ש: ואז, כאשר חוזר, אני פשוט, צריך להגיד שאני טיפה מתקשה בלהבין מה שאת הרגע אמרת. אתם מגישים את הבקשה עם חוות-דעת רפואית, נכון?
ת: נכון.
ש: בחוות-הדעת הרפואית כתוב בעברית,
ת: אחוזי נכות.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

ש: כמה אחוזי נכון. נכון?
 ת: נכון.
 ש: אחרי כן אתם מקבלים חזרה את הדו"ח
 ת: של הרופא.
 ש: של המוסד לביטוח הלאומי, הוועדה, ואז יש כתוב מה הנכויות, אם זה צמיתה או לא, לאיזה תקופות וכן הלאה, וכן הלאה.
 ת: כפי שהרופא של הביטוח הלאומי קבע.
 ש: נכון?
 ת: נכון.
 ש: ההשוואה דווקא של הדברים האלה, בין הדו"ח לבין, בין דו"ח הוועדה לבין חוות-הדעת של הרופא שאתם כבר הגשתם,
 ת: אני מחזירה את זה לרופא.
 ש: את, זאת אומרת, את לא עושה את ההשוואה?
 ת: לא.
 ש: למה את לא עושה את ההשוואה? כי אין לך הכשרה רפואית?
 ת: קודם כל, אני יכולה לקרוא מה שכתוב, אבל מי שבסופו של דבר עובר על זה, זה הרופא.
 ש: ואז, חוזר אליכם האדם, ואתם מספרים לו, אתה קיבלת כך וכך אחוזי נכות, הרופא ממליץ לערער. נכון? או הרופא ממליץ לא לערער, נכון? זה מה שאתם אומרים?
 ת: הרופא ממליץ, אם הוא חושב שמגיע לך יותר אחוזי נכות או לא. זאת השפה שלנו" (פרוטוקול מיום 18.9.11, עמ' 124).

ובהמשך:

"ש: והטופס הזה, נ / 4, אם אתם מגיעים למסקנה שזה באמת לא בסדר מהבחינה הזאת, אתם כותבים לו טופס כזה. נכון?
 ...

ש: קודם נסכים, נ / 4, זה לא טופס סטנדרטי של המוסד לביטוח לאומי. נכון?
 ת: נכון. ומה שיש ב- נ / 4 זה בקשה להמציא עוד בדיקות רפואיות.
 ש: המילים ברצוני לערער, לערור, אני לא יודע, על החלטה הזו, זה נוסח שאת גם משתמשת במכתבים שאת מנסחת. נכון?
 ת: אנחנו נותנים ללקוחות טופס, הם יכולים למלא את הטופס ולהגיש אותו לביטוח לאומי. אני רוצה גם רגע להסביר את הקונטקסט של הדברים, שמהם המכתב הזה הגיע. אני לא יודעת אם מתוך התיק אתם רואים, אבל למעשה הביטוח הלאומי ביקש גם בפרוטוקול של הוועדה הרפואית, ביקש לקבל בדיקות רפואיות נוספות. ב- 1 ליולי נשלחו הבדיקות הרפואיות הנוספות האלה לביטוח לאומי. כנראה היתה איזה שהיא טעות והרופא כתב שהוא קובע את אחוזי הנכות בלי הבדיקה הזאת, נשלחה הבדיקה הרפואית הנוספת הזאת לביטוח לאומי וחלק מאותו מכתב שהצגתי הוא חלק מאותם, מה שאני מנסה להגיד, שיש פה השתלשלות של אירועים.

עו"ד פוזנר: אני אתן לך. נ / 4. נקרא באופן הדרכתי.

...
עו"ד פוזנר: ברצוני לערור על החלטה זו, אני רוצה לקבל גם העתק מחוות-דעת הרופאים שבדקו אותי. השאלה שלי, קודם, אנחנו מסכימים שהמילים ברצוני,
העדה: מופיעה,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

עו"ד פוזנר: ברצוני לערוך על החלטה זו, כתבה גב' בר עוז. נכון?
העדה: את המילים האלה, הן נכתבו כשמר אבו שח היה אצלנו במשרד וביקש מאיתנו להדפיס מכתב.
עו"ד פוזנר: אני מראה לך את טיפול באדון חיים שפיגל או לא?
העדה: לא.
עו"ד פוזנר: ואני מראה לך רישום שאנחנו קיבלנו מהמרכז, אפילו על דף דומה לדף שלך מהבחינה הזאת, כאשר על הדף כתוב למשל ב- 1.7.09, פרופ' רביד ממליץ לא לערער.
העדה: נכון. " (שם, עמ' 125-126).

כאמור לעיל, בפסק הדין בעניין פיצוי נמרץ נקבע כי סיוע במילוי **טכני** של טפסים אינו מהווה הסגת גבול המקצוע שכן במסגרת הטופס עילת התביעה "תחומה, ברורה ומנוסחת מראש. כל שעל הפונה לעשות הוא למלא את הפרטים העובדתיים" (שם, פסקה 26), אולם, כאשר הסיוע הינו ביצירת מסמך חדש, כגון ניסוח נימוקי ערעור על ידי מומחה רפואי המביע דעתו בחוות דעת האם שגתה הועדה הרפואית, הדבר מהווה עריכה של מסמך בעל אופי משפטי עבור אדם אחר, הנופל בגדרו של האיסור הקבוע בסעיף (3)20 לחוק.

וכלשון פסק הדין בעניין פיצוי נמרץ:

"זאת ועוד, סיוע ללקוח לנסח ערעור על החלטת פקיד במוסד לביטוח הלאומי או על החלטת קצין התגמולים, מהווה עריכה של מסמך בעל אופי משפטי עבור אדם אחר, הנופל בגדרו של האיסור הקבוע בסעיף (3)20 לחוק" (שם, פסקה 28).

25. מסכים אני עם התובעים שחוות דעת המוגשת במסגרת הליך למימוש זכויות, לעולם אינה מסמך "עצמאי", אלא תשובה לשאלה שנשאל המומחה, או כזו המתייחסת לנימוקים המבססים את ההחלטה בדבר אחוזי הנכות, לדוגמה: מהם אחוזי הנכות? האם יש קשר סיבתי בין אחוזי הנכות לבין אירוע מסוים? האם קיימות דרכי טיפול?

אם נקח לדוגמה את נושא הנכות הנובעת ממחלת מקצוע, מיקרוטראומה, יצטרך המומחה הן בחוות דעתו בעת הגשת התביעה והן בערעור על קביעת המוסד לביטוח לאומי, להתייחס לשאלת הקשר הסיבתי בין תנאי העבודה לבין המחלה ממנה המבוטח סובל. המדובר בטענות משפטיות שבכדי לבססן מגיש התובע חוות דעת.

הגב' פורן העידה כי המרכז בודק את הקשר הסיבתי באופן הבא:

"ש: הם מתייחסים, דרך אגב, בהרבה מקומות, לקשר סיבתי, באתר שלכם.
 ת: כן.
 ש: מה זה קשר סיבתי?"

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

ת: קשר סיבתי, אנחנו מתייחסים לזה בהקשר של נפגעי עבודה, למשל, חשיפה לחומרים כימיים, יכולה לגרום לבעיות רפואיות שונות. זה ההקשר שאליו אנחנו מתייחסים.

ש: איך אתם יודעים, כאשר אני בא אליכם ואומר לכם שיש לי, לא עלינו, פה אני כבר אעבור לאדם אחר, עדיף, כאשר יש לאותו אדם שבא אליכם ואומר שיש לו לוקמיה, דרך אגב, שואלים אותו איזה סוג לוקמיה?

ת: כן.

ש: אז אחרי שהוא אומר לכם שיש לו לוקמיה ואתם שואלים אותו מה אתה עושה והוא אומר לכם – אני עובד במוסד. מה אנחנו ממשיכים מכאן?

ת: על-מנת לבדוק קשר סיבתי, בודקים את החומרים שבהקשר הזה, של לוקמיה, את החומרים שהבן-אדם נחשף אליהם ומעבירים את זה להתייעצות לרופא תעסוקתי. הרופא התעסוקתי עושה סקירת ספרות רפואית מכל אתרי האינטרנט בעולם, מחפש האם החומרים שאלהם הוא נחשף הוכחו כגורמים לסרטן המסוים הזה, ואם כן, אנחנו יכולים לטפל בו". (פרוטוקול מיום 18.9.11, עמ' 199-198).

26. פשיטא, שרופא הנותן חוות דעת רפואית לצורך קביעות רפואיות איננו מסיג את גבול מקצוע עריכת הדין. כל הטוען אחרת, יש לשלול טענתו מכל יסוד. עם זאת, חוות דעת רפואית מעלה נימוקים רפואיים התומכים בטענות משפטיות שהתובע מעלה וזו תכליתה. לפיכך, יש לראות בחוות הדעת מסמך בעל אופי משפטי היות וזה המסמך העיקרי התומך בטיעון המשפטי, ובתיעות נזיקין (שאין תאונות דרכים) יש להגיש חווד דעת רפואית עם הגשת התביעה וכתנאי להגשתה.

יש להבהיר כי מומחה יכול לתת חוות דעת בתחום מומחיותו לכל הפונה אליו, אולם לטעון טענות משפטיות לפי חוות הדעת רשאים לטעון רק התובע בעצמו ועורך הדין. גם אם אדם רשאי לייצג את עצמו, גוף שאינו עורך דין אינו יכול לעשות כן.

סיכום ביניים

27. אשר על כן, יש לאסור על הנתבעים לסייע בהגשת ערר, הן בשל העובדה כי האיסור להכין עררים או לפנות לוועדת ערר הינו פנייה בפני "אנשים בעלי סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית", והן בשל העובדה שהגשת הערר כפי שנעשית על ידי הנתבעים, נופלת בגדריו של האיסור הקבוע בסעיף 20(3) לחוק.

הגב' פורן התייחסה בעדותה למצב בו נקבעו ללקוח זכויות כלשהן, במצב זה מביעים הנתבעים את עמדתם האם הסכום הוא הסכום הראוי.

לטענת הנתבעים בדיקה זו נעשית על פי מחשבון המוסד לביטוח לאומי ולעיתים תוך שימוש בידע שלהם.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

אולם, חיווי דעתו של המרכז האם הסכום ראוי אם לאו, היא שאלה משפטיות והיא נבחנת לפי הוראות הדין.

ועוד, פעמים לא ניתן להסתמך על מחשבוניים של הגופים המשלמים, לדוגמה כאשר מבקשים הם לעגל את אחוזי הנכות עת התוצאה כוללת שברי אחוז.

בע"ו (מחוזי י-ם) 62364-10-10 ירחי נ' קצין תגמולים (פורסם בנבו, 3.3.11), דנתי בהנחיית אגף השיקום בדבר עיגול אחוזי נכויות, וקבעתי כדלקמן:

"שיעור נכותו של הנכה אינה מספר גרידא, אלא הערך ממנו נובעות זכויותיו הכלכליות הנלוות לשיעור הנכות. זכות הינה זכות קניינית מובהקת" (שם, פסקה 15).

ובהמשך:

"הכרעה בשאלת אופן עיגול הנכות בהכרעותיהן של הועדות הרפואיות המכריעות בתביעותיהם של נכי צה"ל הינה שאלה משפטית אשר ההכרעה בערעור עליה מסור לבית משפט זה.

... לאחר שבחנתי את הטענות שהועלו על ידי המערער, אני סבור כי הנחייה זו סותרת את עקרונות היסוד של המשפט הישראלי ולפיכך עיגול נכותו של המערער כלפי מטה מהווה טעות משפטית של יו"ר הועדות הרפואיות." (שם, פסקה 19).

מכאן, שהשאלה האם אחוזי הנכות שנקבעו למבוטח הם אחוזי הנכות שמגיעים לו, הינה שאלה מורכבת ולא ניתן להסתמך אך ורק על המחשבוניים של הגוף המשלם.

חלק מחובת הנאמנות של נותן השירות כלפי הלקוח היא להיות בקיא בשאלה האם ניתן לעגל, כבדוגמה לעיל, את אחוזי הנכות. על שאלות מסוג זה הנתבעים לא יכולים לתת מענה בפועל משום שאינם בקיאים ברזי החוק והפסיקה ואינם מוכשרים לכך, על כן, לא ראוי שיעצו בתחום זה.

תשובת המרכז לשאלה "האם קיבלתי את הסכום הנכון?" שמתבססת רק על מחשבוני הגוף המשלם, הינה תשובה בלתי שלמה ועלולה לפגוע בזכויות הלקוחות.

אשר על כן, כל עוד הנתבעים מזינים את הנתונים למחשבון שבאתר הביטוח הלאומי כדי לוודא שלא נפלה טעות טכנית בחישוב, בעוד הם מדגישים בפני הלקוחות שמדובר בחישוב טכני בלבד וכדי לברר את נכונותו יש לפנות לייעוץ משפטי, אין עם כך כל בעיה.

כל ייעוץ אחר מעבר לכך, הינו בגדר יעוץ משפטי המתייחס לזכויות הניתנות למבוטחים על פי חוק.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

פנייה לרשות המיסים

28. כפי שעולה מהעדות והראיות שהוצגו לפניי, הנתבעים פונים לרשות המיסים כחלק מהשרות אותו נותנים לקוחותיהם. זאת ניתן ללמוד הן מההסכמים למתן שירות שצורפו לכתב התביעה, לפיהם "הנושאים בהם יינתן השירות: מס הכנסה" (סעיף 3 לחסכם) והן מעדותה של הגב' גיתית שחף:

"ש: אז אני באתי אליך, ואני עכשיו בא ואומר לך – אני רוצה שתטפלי בי, מול מס הכנסה. מגיע לי מול הכנסה משהו. את תטפלי מול מס הכנסה או לא?
ת: אני אטפל. אני אמליץ לו בכל מה שקשור לתאונת דרכים, לפנות לעורך-דין.
ש: אבל מול מס הכנסה את תטפלי לו?
ת: נכון". (פרוטוקול 18.9.11, עמ' 117).

זאת ועוד, הנתבעים מפרסמים בכתבות שונות אודות השירות שהם נותנים בעניין פטור ממס הכנסה ומסבירים מה הפטור כולל וכיצד ניתן לממש.

פקיד השומה במס הכנסה הינו גורם המאוזכר באופן מפורש בסעיף 220(2) לחוק, ולפיכך הפניה אליו על-ידי הנתבעים בשם לקוחותיהם נופלת "לתחום האסור".

עם זאת, הנתבעים רשאים לפעול בהתאם לקבוע בסעיף 236(3) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן: "פקודת מס הכנסה"), הקובע כי "יועץ מס מייצג כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005" רשאי לייצג נישומים בפני רשויות המס.

מכל מקום, טענותיהם של הנתבעים בדבר ייעוץ מס המתבצע על ידי הנתבעים, הינן טפלות לדיון העיקרי לפיכך אין מקום לדון בהן. טענות בסוגיה זו הועלו לראשונה בסיכומיהם לפיכך הינן בבחינת הרחבת חזית אסורה.

פנייה לחברות הביטוח

29. הנתבעים פונים בשם לקוחותיהם גם לחברות ביטוח. גופים אלה אינם נקובים במפורש בסעיף 20 של חוק לשכת עורכי הדין. האיסור על הפנייה אליהם יכול לנבוע מהחוראה הכללית הנוגעת ל"גופים בעלי סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית" הנזכרים בפסקה (1) של סעיף 20 או מהאיסור על פעולה משפטית המופיע בפסקה (3) של סעיף 20.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

חברות הביטוח נעדרות סמכות שיפוטית או מעין-שיפוטית. בפרשת פיצויי נמרץ נקבע לגבי גופים אלה, כדלקמן:

"כמוהם ככל גוף, אשר מוצגת כלפיו דרישה. אמנם עליהן להכריע באותה דרישה. לצורך זה הן שוקלות ובוחנות את פניית האזרח, אך הן עושות זאת 'כצד שכנגד'. לפיכך, הפניה אליהן איננה נופלת בגדריו של סעיף 20(1) לחוק. שונה דינם של המוסד לביטוח לאומי וקצין התגמולים במשרד הביטחון. אמנם גם גופים אלה פועלים לעיתים 'כצד שכנגד'. זהו המצב לעיתים בעת פנייה אל אותם גופים כדי שיכירו באחריות או ישפו על נזק. במצב זה, 'אפילו מכריעים הם בעניינים, מוציאים צווים, מפעילים שיקול דעת – עדיין אין הם בגדר ערכאה שיפוטית או מעין שיפוטית כלל ועיקר; אין הם פוסקים בריב בין שני הצדדים, והכללים החלים על הטריבונלים המיוחדים ... אינם חלים עליהם' (ד' לוי טריבונלים שיפוטיים במדינת ישראל (תשכ"ט) 19-18) (שם, פסקה 28).

לטענת התובעים, יש לקבוע בניגוד לאמור בפרשת פיצוי נמרץ, שפניות אלה, הדורשות כספים, מהוות "עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי בשביל אדם אחר", בניגוד להוראות סעיף 20(3) לחוק לשכת עורכי הדין.

לטענת התובעים, הייעוץ שהנתבעים נותנים ללקוחותיהם, הינו בגדר "ייעוץ במחדל". בתמיכה לטענתם, התובעים שאלו את הגב' גיתית שלומי האם היא מכירה את סעיף 28 לחוק חוזה ביטוח, העוסק בריבית מיוחדת, מעדותה עולה שהיא אינה מכירה את הסעיף.

לטענת התובעים, שליחת מכתב לחברת הביטוח ללא דרישת הריבית המיוחדת, משמעותה ויתור על הריבית.

בנוסף לכך, המלצתם של התובעים לזיאת אבו שאח, המצהיר מטעם התובעים, להמשיך לשלם פרמיה על מנת שהמרכז יוכל להמשיך לתבוע, הינה עצה משפטית על תוקף ותנאי הפוליסה והאם היא מחייבת המשך תשלום.

מנגד, טוענים הנתבעים כי העובדה שגיתית שלומי לא הכירה את סעיף 28 לחוק חוזה ביטוח, הינה טענה מטעה משום שסעיף זה מקנה סמכות לבית המשפט לחייב במסגרת תביעות משפטיות את המבטח לשלם ריבית מיוחדת בגין תגמולים שלא היו שניים במחלוקת. לפיכך, סמכותו של בית המשפט לפסוק ריבית מיוחדת אינה רלוונטית לסיוע ללקוחות לפנות לחברת הביטוח.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

ניתן לחסכים שאין לצפות מהנתבעים להיות בקיאים בסמכויותיו של בית המשפט לפסוק ריבית מיוחדת, ואין הם נדרשים לכך.

עם זאת, הטענה לפיה חוסר בקיאותו של המרכז בזכויות המשפטיות של המבוטחים, עלול להסב להם נזק רב, אינה משוללת כל יסוד. אפרט.

30. לדידי, יש ללמוד גזרה שווה בין עזרה במילוי טופס תביעה המוגש לביטוח לאומי ולמשרד הביטחון לבין עזרה במילוי טופס תביעה המוגש לחברות הביטוח. הרציונל העומד בבסיס הגשת התביעות השונות, הינו אותו רציונל. בשני המצבים, אין מדובר במילוי טופס טכני בלבד אלא בניסוח מסמך והתנהלות משפטית על ידי גוף שאינו בקי בתחום ואינו מפקח והתנהלותו משפיעה על הזכויות המשפטיות של לקוחותיו.

תביעות רבות מול חברות הביטוח מסתיימות בחתימה על שטר קבלה, סילוק וויתור לפיו המבוטח מוותר על כל זכויותיו בתמורה לקבלת סכום מסוים שחברת הביטוח מוכנה לשלם לסילוק תביעתו.

לא יעלה על הדעת שגוף כלכלי, ללא כל הכשרה מתאימה, שאינו בקי ברזי חוק חוזה הביטוח, בתקנות ובחוזרים השונים של המפקח על הביטוח ובזכויות המוגנות של המבוטח בחוק, ושעובדיו הם אנשי מכירות בהכשרתם, יטפל בתביעה של מבוטחים ויעזור להם במילוי טופס, "טכני" על פניו, אשר מבחינה מהותית יש בהם כדי להשפיע על זכויות משפטיות. תוצאתו של הליך זה עלולה להיות קרדינאלית עבור המבוטח העלול לאבד את זכויותיו עם חתימתו על אותו שטר סילוק. ועוד, לעיתים נאמר בטופס הויתור כי התובע מתחייב לשפות את חברת הביטוח בגין תביעת שיבוב מטעם צד שלישי או מבטח אחר ששילם לתובע פיצוי על פי פוליסה אחרת – עד גובה הסכום שקיבל.

31. ניסוח נסיבות התאונה משפיע אף הוא על זכויותיו המשפטיות של המבוטח. ניסוח טופס התביעה הינו רק שלב ראשון בהליכים מול חברות הביטוח, לעיתים חברות הביטוח, לאחר בדיקת נסיבות התאונה והמסמכים הרפואיים, דוחות את התביעה בשל עילות שונות הקבועות בחוק, כגון הפרת חובת הגילוי לפי סעיפים 6-7 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, ובמקרים מעין אלה על הגורם המטפל להיות בקי בחוק ולהבטיח את מימוש זכויותיו של המבוטח חרף עילות הדחייה והתנאים השונים שמציבות חברות הביטוח.

כאשר מגיע טופס תביעה "טכני" לחברת הביטוח, מי שמטפל בו זו הלשכה המשפטית של חברת הביטוח, המעסיקה עורכי דין שלרוב מנוסים ובקיאים בתחום, ולו בשל עובדה זו, ראוי

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

שהמבוטחים ייוצגו בהתאם. אולם, כאמור לעיל, אם מבוטח מבקש לייצג את עצמו, אין עם כך כל בעיה, וזכותו גם לטעות.

עם זאת, אין לתת יד לפעילות של גופים שלא עברו הכשרה מתאימה, שלא חלה עליהם חובת נאמנות, סודיות, וכל אחריות חוקית אחרת, לפעול בשביל אותם לקוחות, פעולה שעלולה להסב להם נזק רב.

כל עוד מילוי תפסים מסוג זה עלול לשנות את מעמדו המשפטי של המבוטח, יש בכך משום עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי, בניגוד להוראות סעיף 20(3) לחוק לשכת עורכי הדין.

תאונות דרכים

32. לטענת התובעים, הנתבעים מודים כי בעבר טיפלו גם במקרי תאונות דרכים וכי כיום אינם עוסקים בתאונות דרכים, אלא אם כן קיבלו "אישור" מוקדם מהלקוח שהוא היה קודם אצל עורך דין.

מכך ניתן ללמוד, לטענת התובעים, כי הנתבעים מודים שבעבר הסיגו את גבול המקצוע, ודי בכך כדי לקבל את התביעה.

לטענת התובעים, הנתבעים המשיכו לטפל בתאונות דרכים גם בספטמבר 2009, שנתיים לאחר הגשת התביעה. בתמיכה לטענתם הסתמכו התובעים על תמליל השיחה של מר גלפרין עם היועצת מטעם הנתבעים חגבי נירה גלאי, בו סיפר שעבר תאונת דרכים במהלך עבודתו, כששאל האם יש קשר בין התביעה בגין תאונת דרכים לבין תאונת עבודה, נענה כי אין קשר ביניהם.

לטענת התובעים, יש לראות בתשובת הנתבעים משום חוות דעת משפטית המנוגדת לסעיף 36 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים.

לטענת התובעים גם אם הלקוח אמר שבא בדברים עם עו"ד ואינו מעוניין שעו"ד יטפל בתביעתו, הלקוח אינו יכול להתיר לנתבעים לתת לו ייעוץ משפטי. איסור הסגת גבול המקצוע אינו רק של לקוחות שאינם יודעים שהם מקבלים ייצוג משפטי, אלא גם לכאלה היודעים שהם מקבלים ייצוג משפטי, אך מסכימים.

לטענת התובעים, הסיווג של "תאונות דרכים" כשלעצמו הוא סיווג משפטי ובתי משפט מתחבטים לעיתים מזומנות בשאלת הסיווג של האירוע, כתאונת דרכים אם לאו. דבר המלמד שמדובר בשאלה משפטית (ראו ספרו, חני"ל, של המשנה לנשיא אליעזר ריבלין **תאונות הדרכים- תחולת החוק, סדרי דין וחישוב הפיצויים** (מהדורה רביעית, 2012)).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

33. מנגד, הנתבעים טוענים כי המרכז מעולם לא טיפל בפיצוי לנפגעי תאונות דרכים. לטענתם, הבקשות המוגשות לביטוח הלאומי לגמלות הן בגין מצב רפואי, כאשר סיווג האירוע שבגינו הורע מצב רפואי כתאונת דרכים או כאירוע אחר אינו רלוונטי.

לטענת הנתבעים, המרכז נוקט משנה זהירות בכך שדורש מלקוחותיו להתייעץ עם עורך דין בעניין תאונות דרכים ומבהיר להם שאינו מטפל בתאונות דרכים או נותן כל ייעוץ אחר בעניין זה.

34. הצדדים אינם חלוקים בשאלה האם נפגעי תאונות דרכים זקוקים לייעוץ וייצוג משפטי. הוכח לפניי שהנתבעים לא מטפלים כיום בנפגעי תאונות דרכים וכי מבינים הם כי אין ביכולתם לייעץ בעניינים אלה, ולפיכך, מחתימים אותם על טופס לפיו ידוע להם כי הטיפול אינו כולל ייעוץ האם נגרמה להם תאונת דרכים, ומומלץ להם לפנות לייעוץ משפטי בשאלה זו אצל עורך דין.

עם זאת, השיטה לפיה הנתבעים מחתימים את לקוחותיהם על טופס מעין זה, בהשלכה - מעין "הסכמה מדעת", אינה מגנה על הנתבעים מפניי הסגת גבול מקצוע ומאחריות כלפי לקוחותיהם.

החתמת הלקוחות על הטופס, יש בה כדי להתנער מאחריות. הלקוחות במקרים מסוימים לא יודעים האם התאונה שאירעה להם היא תאונת דרכים, סיווגו של אירוע כתאונת דרכים הינו סיווג מורכב, שגם בתי המשפט מתלבטים לגביו לא אחת, כך שגם עובדי המרכז אינם יכולים לדעת האם האירוע הינו תאונת דרכים.

לפיכך, כאשר לקוח עבר תאונת דרכים שהינה גם תאונת עבודה, הוא זקוק לייעוץ משפטי. קיימים מספר הבדלים בין קביעת נכות רפואית על ידי המוסד לביטוח לאומי לעומת קביעת נכות על ידי מומחה בית המשפט, שלא כאן המקום לפרט. נכון הוא שהלקוחות יכולים לפנות בתביעה בשני המסלולים, אולם על הלקוח להיות מודע לזכויותיו ולהבדלים בין התביעות. כל זאת המרכז אינו יכול להסביר ללקוח משום שאינו גורם מקצועי הבקיא בתחום והלקוח לא יכול להתיר למרכז לתת לו ייעוץ משפטי על ידי חתימתו על טופס.

35. לדידי, אין זה רלוונטי אם לקוח שעבר תאונת דרכים התייעץ עם עורך דין לפני שפנה לנתבעים אם לאו, בפרט כאשר הלקוח אינו יודע אם האירוע שחוה הוא בגדר תאונת דרכים. המרכז אינו מוסמך לייעץ ולייצג לקוחות שעברו תאונת דרכים בתביעתם לביטוח הלאומי וכל ייעוץ בנושא זה מהווה הסגת גבול מקצוע.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

סיכום ביניים

36. התוצאה מכל האמור היא שהנתבעים מנועים מלפנות למסגרות המעין-שיפוטיות במוסד לביטוח הלאומי ובמשרד הביטחון, וכן מנועים הם מלפנות לפקיד השומה במס הכנסה (למעט פנייה בהתאם לסעיף 36(3) לפקודת מס הכנסה) ולחברות הביטוח בשם לקוחותיהם. בנוסף, מנועים הנתבעים מלנסח עבור לקוחותיהם ערעור ו/או עררים על החלטות מנהליות המתקבלות במוסדות אלה. תוצאה זו אין בה כדי להכשיר פעולה אשר אינה עונה על הדרישה המופיעה בסעיף 386 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, לפיה: "לא ייוצג אדם בפני המוסד אלא על ידי עורך דין, רואה חשבון, ידיד קרוב, נציג ארגון עובדים או מעבידים, נציג ארגון של ישובים חקלאיים או אדם אחר שנתקיימו בו התנאים שנקבעו לכך".

לפיכך, ניתן בזאת צו האוסר על הנתבעים לפנות לביטוח לאומי, למשרד הביטחון, למס הכנסה ולחברות ביטוח במכתבים בעלי אופי משפטי לגורמים כלשהם, לרבות בחירה איזה טופס למלא ומילוי טפסים "טכניים" של הגופים השונים בצירוף חוות דעת רפואית התומכת בטיעונים משפטיים.

משמצאתי כי חלק ניכר מפעולות הנתבעים מסיגות את גבול מקצוע עריכת הדין, עליהם לחדול מפעילות בלא קשר לטענת תחרות בלתי הוגנת שנטענה על ידי התובעים. על כן לא מצאתי כל צורך לדון בטענה זו.

התובעים טענו גם כי פעולותיהם של הנתבעים עולות כדי עוולה נזיקית של הפרת חובה חקוקה, עוולה לפי הלכת "אדמה" הנ"ל, עולות הרשלנות ועוולות לפי חוק הגנת הצרכן. בנסיבותיו של תיק זה, סעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין, מהווה את המסגרת המתאימה לדיון בסוגיית הסגת גבול מקצוע עריכת הדין. זאת ועוד, לא מצאתי כי תביעתם של התובעים התגבשה בהתייחס לעילות התביעה הללו. התובעים לא הביאו ראיה לקיומו של נזק שגרם להם, וממילא לא הוכיחו כי נגרם להם כל נזק.

התובעים לא הוכיחו לפניי את הטענה לפיה, הנתבעים העסיקו עורכי דין בניגוד לקבוע בכלל 11ב(א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986.

הגב' פורן הצהירה כי פרט לתקופה קצרה, לא הועסקו במרכז עורכי דין וכי מעולם לא טיפל עורך דין מטעם המרכז בעניינו של אף לקוח, ועל כך העידה:

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

עו"ד פוזנר: אז יש לנו עורכי-דין שהם מגישים תביעה לנפגעי עבודה.

העדה: זה משפט שלא יכול להיות שאמרתי אותו,

עו"ד פוזנר: לא יכול להיות?

העדה: לא אמרתי אותו, מעולם לא היו לנו עורכי-דין, לא הוגשו דברים באמצעות עורכי-דין, סליחה. תחילת הדרך היה עורך-דין אחד שעבד אצלנו כשלושה חודשים,

עו"ד פוזנר: מי?

העדה: הוא עבד אצלנו, אני לא זוכרת את שמו, זה כתוב בחומר שהוגש. הוא עבד אצלנו, לא כעורך-דין, אלא בגלל שלפני כן הוא עבד בביטוח הלאומי מבחינת הגשת הדברים לביטוח לאומי, מהר מאוד ראינו שאין בו שום טעם ושום עזרה. בכל מקרה, גם הוא מעולם לא הגיש שום דבר, לא, אין מצב שאמרתי דבר כזה.

עו"ד פוזנר: זאת אומרת המשפט הזה את אומרת, עוד פעם, אני אקריא לך את המשפט כדי שאנחנו נשמע את הדבר הזה.

העדה: כן.

עו"ד פוזנר: ואת אומרת קטגורית שהוא לא היה. אז יש לנו עורכי-דין,

העדה: תקריא את הנקודות לפני. יש לפני כן,

עו"ד פוזנר: יש נקודות, זה, אני עכשיו מקריא לך משפט ספציפי. תגידי לי אם יכול להיות שאמרתי את הדבר הזה.

העדה: לא.

...

עו"ד פוזנר: אני שואל על המשפט שממורק. באמצע, מהבחינה הזאת. האם יכול להיות שצירוף,

העדה: שצירוף המילים שהוצא מהקשרם, יכול להיות, אני לא יודעת. יכול להיות שאמרתי, אז אם הייתי אומרת לך אז שיש לנו עורכי-דין או משהו כזה. אבל לא אמרתי כי לא היו לנו ומעולם לא עבדנו עם עורכי-דין. אני רוצה להבהיר שאנחנו לא,

עו"ד פוזנר: זאת אומרת, בהקשר הזה, יכול להיות שאת המשפט הזה, עוד פעם אני אקריא לך אותו עוד פעם,

העדה: כן.

עו"ד פוזנר: כדי שזה יהיה עוד פעם בפנים. אז יש לנו עורכי-דין שהם מגישים תביעה לנפגעי עבודה.

המשפט הזה, בהקשרים כלשהם, האם יכול להיות שאת הצירוף הזה, את אמרת?

העדה: עוד פעם, אני חוזרת ואומרת, מעולם לא היו לנו עורכי-דין, לא הוגשו חוץ מהעורך-דין שאמרתי עליו, לא הוגשו, לא הוגשו שום דבר באמצעות עורכי-דין. לא הפנינו לעורכי-דין ולא עבדנו עם עורכי-דין. אנחנו הקמנו את החברה אחרי פיצוי נמרץ, למדנו טוב טוב את פסק-הדין, למדנו מה מותר מה אסור, אנחנו עובדים ממש לא דומה לפיצוי נמרץ. פיצוי נמרץ היה גוף שהעסיק עורכי-דין,

...

העדה: שאנחנו גוף רפואי ולא משפטי ואין אצלנו עורכי-דין".

(פרוטוקול 18.9.11, עמ' 169-168).

דבריה אלה אמינים עלי ומחזקים את טענת הנתבעים בטענה הנ"ל.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

סוף דבר

37. העיקרון המנחה במקרה הנדון הוא השמירה על רמתו של השירות שניתן לציבור הרחב בנושאים משפטיים. הדירה לתחומי המקצוע של מי שאינו עורך דין, עלולה להעמיד את כלל הציבור במצב שבו לא תעמודנה לזכותו ההגנות שהחקיקה מעמידה לרשותו, בדומה לחגבלות המוטלות על עיסוק עריכת דין.

אכיפה של חובת אמון וזהירות תוכל להבטיח את ההגנה הראויה על הציבור הרחב הזקוק לשמירת זכויותיו וייצוג הגון. חובות אלה אינן חלות על הנתבעים מכוח חוק ואין דרך לאכוף אותן ובכך קיים חשש ממשי לפגיעה בציבור נרחב.

חופש העיסוק, ככל זכות וחירות הנתונות לאדם, איננו מוחלט אלא יחסי, וההכרה העקרונית בהיקפו הרחב של חופש העיסוק אינה מכתיבה את מידת ההגנה שניתנת לו בנסיבותיו של מקרה נתון כלשהו (בג"צ 1683/93 יבין פלסט בע"מ נ' בית הדין הארצי לעבודה בירושלים, פ"ד מז(4) 708, 702 (1993); ע"א 672/96 אגד אגודה שיתופית לתחבורה בישראל נ' רכסמן ואח', פ"ד נג(5) 25, סעיף 14 (1999); בג"צ 1703/92 ק.א.ל קווי אוויר למטען בע"מ נ' ראש הממשלה, פ"ד נב(4) 193 (1998)). כך גם, חופש העיסוק אינו מאפשר לאדם לעסוק ברפואה מבלי שלמד רפואה במוסד המוכר על ידי המלי"ג וקיבל רישיון כדן.

בדומה לכך, כנגד חופש העיסוק של הנתבעים עומדים אינטרסים ראויים להגנה על הציבור, ובהם שיינתן להם שירות מקצועי מגורמים שהוכשרו לכך הבקיאיים בחוק ובתקנות מחד גיסא, ושתהיה להם הגנה בחוק כנגד שרות רשלני ומטעה, מנגד. חוק לשכת עורכי הדין והכללים מכוחו, נועדו להעניק את אותה הגנה כאמור, הם הגבלות לתכלית ראויה, של איכות המקצוע, איכות הייצוג, הגנה על לקוחות פוטנציאליים, על בתי המשפט ועוד. לפיכך, האיסור על העיסוק כפי שקבעתי בתביעה דנן, על ידי הנתבעים, אינו עולה על הנדרש.

הגבלת העיסוק כפי שבאה לידי ביטוי בפסיקה זו יש בה כדי להגן על חופש ההתקשרות החוזית המוגנות בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. מחובתנו להקפיד על כך שבעל המקצוע הנכון הוא שיינתן את הטיפול המתאים ללקוח ויגן על זכויותיו, דווקא בשל כך הקפיד המחוקק שבנושאים הנידונים בתיק הנוכחי יטפלו עורכי דין.

במשנה ובתלמוד בסוף פרק ד' של בבא מציעא דנים בפעולות מותרות בתחרות ובפעולות המהוות תחרות בלתי-הוגנת שיסודן במעשי הונאה או מרמה. מלבד זאת קיימות הגבלות על תחרות שיסודן באיסור הסגת-גבול, בבחינת "יורד לאומנותו של חברו"; "עני המהפך בחררה", "קא פסקת לחיות"; וכן יש גם רשות לבני העיר להתקין תקנות בדבר מניעת תחרות מצד זרים שאינם בני העיר. עיקרם של הדברים הוא שאדם זכאי להגן על עסקיו, שלא ימשכו את לקוחותיו שלא כדין.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

ממסקנת הגמרא בסוגיות אלו, מסתבר שהגישה העקרונית של חכמי התלמוד היא- חופש העיסוק. החלכה שנפסקה בנוגע ליורד לאומנות חברו, היא שבדרך כלל מותר לו לאדם לרדת לאומנות חברו, להתחרות בעסקיו, ובנוגע לשאלת עני המהפך בחררה, נפסק שאין לו ל"עני" זכות משפטית למנוע את ההתחרות עימו- זכותו היחידה היא "מוסרית"- האחר שנוטל את החררה מהעני נקרא "רשע" (ראו: שמואל שילה "אגב הפסיקה: השגות על פסיקת בתי-הדין הרבניים בענין השגת גבול מסחרית" משפטים ו' 530 (התשל"ו)).

עקרון חופש העיסוק כפי שמובא בגמרא מושתת על ההנחה הבסיסית שמדובר באותם בעלי מקצוע המתחרים על אותו קהל לקוחות. בענייננו, אין הדבר כך.

החוק והתקנות מגבילים את הייצוג לייצוג על ידי עורכי דין. ההגבלות החלות על עורך הדין המייצג וההכשרה הרבה לה נדרש עורך הדין בכדי לזכות ביכולת לייצג, נועדו בראש ובראשונה על מנת להגן על הלקוחות, שלא רק "ימשכו שלא כדין", אלא, יתרה מזו, שגם לא יהיו חשופים לקבלת שירות מגופים שלא עברו כל הכשרה ושאינם נתונים תחת פיקוח ראוי.

בחוק ובפסיקה נקבעו חובות המונעות מעורכי דין להסתפק "באמת של הלקוח", עורך דין שיחרוג מחובותיו עלול להימצא רשלן ויחויב בתשלום פיצוי. כב' הנשיא מ' שמגר בע"א 751/89 מוסהפור נ' שוחט, פ"ד מו(4) 529 (1992), עמד על כך באומרו:

"עורך דין אינו דומה לכותב בקשות. כאשר לקוח מפקיד בידיו את ענייניו, אין לצפות לכך שהלקוח יידע בעצמו, בכל מקרה, מה הנושאים הטעונים בדיקה. המומחיות המקצועית של עורך הדין צריכה לשמש אותו ואת לקוחו באיתור של כל הטעון בדיקה". (שם, עמ' 537).

אם בעורכי דין הכתוב מדבר, קל וחומר כאשר מדובר במרכז למימוש זכויות אשר מעיד על עצמו שחי "מהאמת של הלקוח", אשר אין לו ידע מספק, מידע ומיומנות הנדרשים בטיפול בזכויות.

סיכום

38. התוצאה היא שהתביעה מתקבלת נגד הנתבעים בחלקה. ביחס לפעולות האסורות מוצא בזה צו המונע את המשך ביצוען.

על הנתבעים נאסר אפוא כדלקמן:

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ ואח'

1. לייצג את לקוחותיהם או לטעון בשמם בפני כל גוף בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית, לרבות ועדות ערר על החלטות גורמים מנהליים ברשויות ובמוסדות השונים.
2. לערוך מסמכים בעלי אופי משפטי עבור לקוחותיהם, לרבות הכנת כתבי ערעור וערר, לרבות פעולות לשינויי החלטות קודמות שבבסיסן בחינת החוק והפסיקה, ולרבות מילוי טפסים עם תוספת מלל וצרוף חוות דעת (למעט מילוי שדות (רובריקות) קבועות מראש).
3. לפעול למתן ייעוץ וחיווי דעת משפטיים.
4. לפנות בדרישה לתשלום פיצויים או להכרה בנזק למוסדות חבאים: המוסד לביטוח לאומי, קצין תגמולים, רשויות המס, חברות הביטוח (למעט פנייה באמצעות יועץ מס מוסמך כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005).
5. לפנות בשם לקוחותיהם לפקיד השומה במס הכנסה ולמסגרות המעין-שיפוטיות במוסד לביטוח הלאומי ולקצין התגמולים וכן לנסח עבור לקוחותיהן ערעור ואו עררים על החלטות מנהליות המתקבלות במוסדות אלה (למעט פנייה באמצעות יועץ מס מוסמך כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005).

הגני נותן צו המחייב את הנתבעים לפנות לכל מי שנרשמו אצלם כלקוחות ולחודיע להם על אי מתן שירותים כאמור, ולשנות את פרסומיהם בהתאם לכך.

הגני נותן צו המחייב את הנתבעים לפרט בפני לקוחותיהם שהמרכז לכל היותר מסייע למלא טפסים באופן **טכני** בלבד, אך אינו מסייע או מייצג איזה טופס יש למלא ואינו מסייע במימוש "זכויות" כלשהן.

הוצאות

39. לאור העובדה שהתובענה לא התקבלה במלואה, הנתבעים יישאו באגרת המשפט נכון ליום תשלומה, וכן בשכ"ט עו"ד התובעת בסכום של 48,000 ₪ לתשלום תוך 30 יום שאם לא כן יישאו הסכומים הנ"ל בהצמדה וריבית כדין עד לתשלום המלא בפועל.

המזכירות תשלח את פסק-הדין לבא-יכוח הצדדים בדואר רשום.

ניתן היום, י"א בניסן, התשע"ב, 3 אפריל 2012, בהעדר הצדדים.

י. שפיירא

יוסף שפיירא, שופט

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 9270-07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ
ואח'